

Mei 1921, No. 21.
 Meyers
 rnamen
 Kachel
 & ZOO
 KERS
 f. H. 3
 AGE
 everanc
 Maatsch
 iers- en
 met
 rlandsch-Ind
 pore, Pen
 verkrijg
 atavia.
 Co.
 s
 nmen
 LLAR
 or verschil
 n, zooals
 Staathuis
 te-admini
 pleid, ges
 in Nederl
 goede resul
 sten met
 eshoud
 den word
 egezonden
 LAURILL
 Den
 a 6225
 ban
 Winni
 jverhe

ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten der Kon. Hollandsche Lloyd en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

KANTOREN:

Vericht door Kolonel E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

HOOFDBESTUUR HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
 VERLICHTINGENDIENST TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
 HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. TEL. 4519. POSTGIRO 14574

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574.
 Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Tel. Interc. 3819. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN

worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie“, en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

N.V. NEDERLANDSCHE IJZERHANDEL Afd. ENTHOVEN

Ijzerhandel, Gereedschappen, Complete Keuken- en Badkamer-inrichtingen, enz.
 VLAMINGSTRAAT 18 - DEN HAAG - TELEFOON 791

Hofleverancier van H.M. de Koningin.

Speciale Export-afdeeling voor Uitrustingen naar Oost- en West-Indië

PEEK & CLOPPENBURG

INHOUD: Indië in Filmbeeld. — Eene geschiedenis der Banda-eilanden. — De Eerste Schipvaart der Nederlanders naar O.I. onder Cornelis de Houtman. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. Uit de Eur. Pers. Uit de Ind. Pers. Uit de Chin. Pers. — Lit.-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Van Vreemde Koloniën en Verre Landen. — Meded. — Mutaties van 18 tot 25 Mei 1921.

Indië in Filmbeeld.

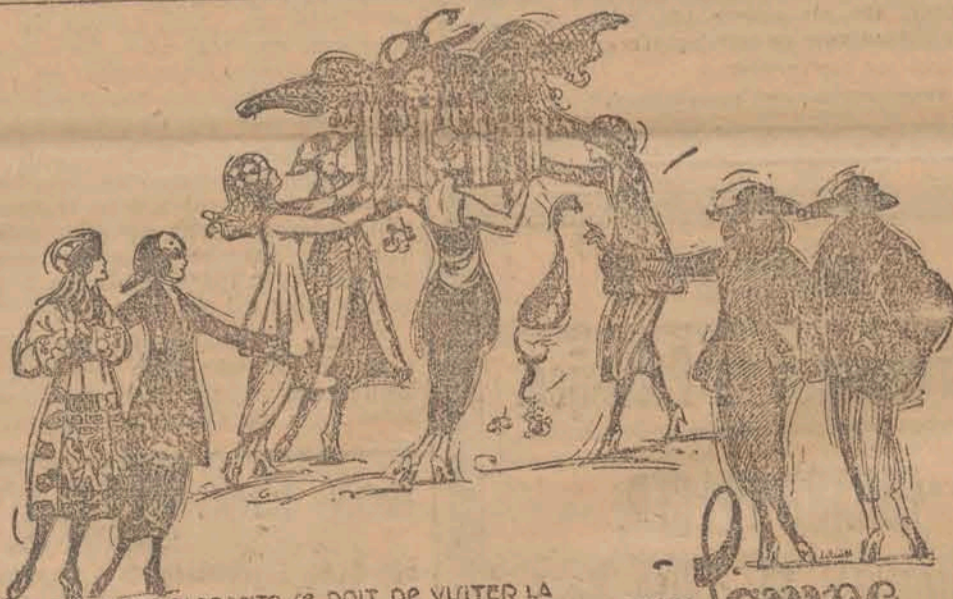
Neds van den heer G. L. Gonggrijp, gehouden bij de opening der Indische Filmvoorstellingen in de Residentie-Bioscoop.

„Dames en Heeren. Er wordt van de bioscope veel kwaad gesproken. En ongetwijfeld worden er op onze aarde avond aan avond vele honderdduizenden K. M. film afgedraaid, die een vernietigende kritiek verdienen. Maar daarnaast moeten wij toch erkennen, dat we allemaal dikwijls een film hebben gezien, waarom we hartelijk hebben gelachen, die ons heeft geboeid, of zelfs ontroerd, of die interessant was en waardoor we iets nieuws hebben gezien of geleerd. In elk geval is de film geworden een groote macht op aarde, die natuurlijk — zoo is 't met alle machten — kan worden gebruikt en misbruikt. De wakkere Nederlandsche bioscope-exploitant, de heer Mullens, tracht de film te gebruiken ten goede, zooveel in zijn vermogen is, deze avonden in samenwerking met de vereeniging Oost en West. En gaarne wil ik trachten met een enkel woord uw belangstelling te prikkelen voor wat wij hedenavond zullen zien.“

Ook in Ned.-Indië worden, avond aan avond, tot in de diepe binnenlanden, bioscoopvoorstellingen gegeven. Honderdduizenden zwarte oogen zien, elken avond allerlei stukjes en brokken Europeesch leven, met verbazing, met bewondering, met spot, met minachting, met spanning, met plezier, of zonder er iets van te begrijpen. Ze zien de opschriften, die ze niet kunnen lezen, vragen aan een buurman. Kun jij 't lezen? Wat staat daar? En zoo prikkelt de film door zijn opschriften om te leeren lezen. Kortom: de bevolking van Nederlandsch Indië ondergaat den invloed van de bioscope ten goede en ten kwade, en over dien invloed zou een verbazend interessante studie te schrijven zijn! Maar dit is zeker: zij, die 49 miljoen Indonesiërs, leeren, in zeer snel tempo, v.n.l. door de film, het

Aangeboden

bij de Dames VAN DER CHIJS, Den Haag, Theresiastraat 59, een groot gedeelte van hun gemeubil. Hoerenhuis voor 4 pers., zonder pension en bediening, voor de prijs van f 400.- per maand voor 1 jaar of langer.

TOUTE FEMME ELEGANTE SE DOIT DE VUIRER LA COLLECTION DE ROBES, COIFFURES, MANTEAUX, CHAPEAUX, ETC DE

SPUISTRAS LA-HAYE

JULIEN & RICHARDSON BENNENAGEL

AMSTERDAM

Reguliersbreestraat 31-33 - Tel. N. 2943

„Algemeen Assurantiekantoor..“

OOST P.M. BROEKMANS AMSTERDAM WEST
 KONINGSPLEIN HOEK HEERENGKRACHT
 LADIES AND GENTLEMEN'S TAILOR

STEEDS VOORHANDEN HET FIJNSTE EN ALLERNIEUWSTE
 VOOR DAMES EN HEERENKLEEDING.
 KLEEDING NAAR MAAT BINNEN 2 X 24 UUR GEREED

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
 VAN
Jansens & Tilanus
 FRIEZENVEEN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst“
 DEN HAAG.
 Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
 Prijscourant op aanvraag gratis.

BATIK VERVEN
 Batik-Apparaten, Batik-Teekeningen.
 ATELIER VOOR ONDERRICHT.
 OPGERICHT 1887.
FIRMA TENZER,
 Noordeinde 139a, DEN HAAG (Holland), Tel. 4229.
 KUNST-SCHILDERSARTIKELEN.
 Voorwerpen om te Snijden, Branden, Beschilderen, enz.

N.V. WIENER & VAN WITSEN
 Gevestigd 1851
Indische Uitrustingen

ROTTERDAM DEN HAAG
 35 Schiedamsche Singel 94 Noordeinde

Firma H. RAHR, Utrecht
 ACHTER ST. PIETER 4 TELEFOON 443
 OPGERICHT 1835.

Piano- en Muziekhandel.

H **Hammond School en COPIEERINRICHTING**
 Terwenakker 11a - Tel. 3117 - Rotterdam
 (Ruys' Handelsvereniging) beveelt zich
 beleeft aan als oudste inrichting op
 dit gebied voor de levering van correct
 schrijf- en copieerwerk.
 Strengste discretie verzekerd. **S**

MAGAZIJN VAN
Heerenhoeden en Pelterijen,
EDUARD PELGER,
 Prinsestraat 35 - Den Haag,
 Telefoon No. 3902.

doen en laten van ons Westerlingen steeds meer kennen, op de makkelijkste en vlugste wijze, door de aanschouwing. Laten wij in dit opzicht niet achterblijven bij hen, laten ook wij, door te kijken, althans iets wegnemen van de vele onwetendheid, die bij ons nog bestaat omtrent Indië. En laat het geziene voor degenen, die reeds iets, of misschien veel van Indië weten, een aansporing zijn nog meer er van te weten te komen. Want de kennis, ook van de z.g.n. „Indische specialiteiten“ en kenners van Indië, is natuurlijk maar zeer onvolledige en gebrekkige kennis. Men kan Java gezien hebben, en niets van Deli; Deli kennen, en niets weten van de Padangsche Bovenlanden, deze wel gezien hebben, maar niets van Celebes of Borneo gezien hebben, niets van 't interessante Bali, enz. En wat een verscheidenheid, wat een rijkdom van levenswijzingen op elk van deze deelen van den grooten Archipel! Daar zijn naast elkaar Indonesiërs, en Europeanen, Chinezen en Arabieren, met eigen gewoonten, eigen recht, eigen religie. Daar zijn inlandsche landbouw en Europeesche cultuurs. Een suikerindustrie die ongeveer 1/12 produceert van de jaarlijkse productie van suiker, rietsuiker en beetwortelsuiker te zamen, op de heele wereld. Een tabakscultuur, bijna even belangrijk als die van suiker. Daar is gladder olie onder en boven den grond, genoeg om nog menigen speculant en menigen weigever te doen uitglijden. Een productie van kinine, die zowat de heele wereld van dat kostelijke geneesmiddel voorziet. Daar zijn vele honderden groote ondernemingen van rubber, koffie, thee, en, het belangrijkste van alles, de honderdduizenden kleine boerderijtjes, waar de inlandsche landbouwers hun rijst, mais, cassave, kokos, en andere gewassen planten. En al de vraagstukken, van irrigatie, van opvoering der productie, van bestrijding van ziekten, die daaraan vastzitten.....

Want het mooie, dat Nederland een der belangrijkste koloniale mogendheden van de wereld is, zit niet in die suiker, olie, rubber en koffie, maar juist in de groote vraagstukken, die ons door Indië ter oplossing worden gegeven. Ik noemde het vraagstuk van bestrijding van ziekten in de landbouwgewassen. Wie denkt daarbij niet aanstonds aan de nog veel dringender vraagstukken, even grootsch als moeilijk en kostbaar, van de bestrijding van malaria, mijnwormziekte en pest, vraagstukken, die ter wille van de vergrooting der Indische volkskracht opgelost zullen moeten worden.

Op elk gebied is Indië een rijk veld voor onze geest- en wilskracht. In vele streken was de Zending met vrucht werkzaam. De Solosche, de Djogdjasche en de Balische danskunst behooren tot de schoonste der wereld. De Javaansche muziek is nog bijna niet bestudeerd. Weinig Boeddhistische bouwwerken kunnen de vergelijking doorstaan met de mooiste oudheden van Java. Weinig onbekende gebieden der aarde trekken den ontdekkingsreiziger zoo magisch aan als het onbekende nieuw-Guinea.

Ik zal uw geduld niet lang op de proef stellen en niet vermoeien met veel cijfers. Maar vijf cijfers wil ik toch noemen, die, dunkt mij, elk Nederlander moest kennen, cijfers, die een beeld geven van de grootheid van Indië, en van de ontzaggelijk groote taak, die op onze schouders is gelegd, en die we alleen kunnen volbrengen, als de Indiërs zelf die taak meer en meer naast ons en met ons helpen volvoeren. Het zijn de cijfers 1 à 2, 7, 50 en 60.

Zestig maal zoo groot als Nederland is Indië. Vijftig miljoen inwoners zal het weldra tellen, dat is zevenmaal zooveel als er Hollanders zijn. Echter zijn er ruim zevenmaal zooveel Hollanders als Indiërs, die kunnen lezen en schrijven. Het aantal alfabeten in Indië is 1 à 2 pCt. der bevolking. Gelukkig stijgt dit percentage snel.

Dames en Heeren. Op het huisje in Rijnsburg, waar de grootste wijze gewoond heeft, die Nederland heeft voortgebracht (zijn prachtig standbeeld staat hier in Den Haag op de Paviljoensgracht)

KON. ERK. PITMANSCHOOL
 Staatsblad 37.
 DEN HAAG, Regentessepl. 26 - Mauritsweg 30, ROTTERDAM
 Stenografie, Machineschrijven, Talen, Correspondentie, Boekhouden, Staatsinrichting.
KANTOOR- en HANDELSOPLEIDING.
 Directeur-Gen. T. v. D. VEEN.

staat het welbekende rijmpje te lezen, waarvan twee eerste regels luiden:

Ach waren alle menschen wijs
 En deden daarbij wel —

Twee dingen zijn altijd noodig om in deze wereld iets grootsch tot stand te brengen. Op het eerste de eerste regel: wijsheid, het goede weten, dat hier, in 't hoofd, aanwezig zijn. En op het tweede de tweede regel: het goede willen, dat hier, in 't hart aanwezig zijn. Die twee moeten bij ons Nederlanders en Indiërs te vinden zijn van Indië iets grootsch te maken. Ik veronderstel dat het goede willen t.o.v. Indië bij ons allen ontbreekt. Maar aan het goede weten, ook ontbreekt altijd veel. Moge deze avonden een aansporing zijn bij velen van ons om dat tekort te vullen. Alleen als het vereende pogen van Nederlanders en Indiërs wordt gedragen door de belangstelling van breede volkslagen, kunnen onze groote taak daar ginds vervullen, een taak die ik in enkele woorden aldus zou willen formuleren: Indië in staat te stellen, op een hooger plan van beschaving dan oudtijds, zichzelf te zijden; het brengen tot waarachtige vrijheid.

Eene geschiedenis der Banda-eilanden.

(Vervolg.)

Wij kunnen niet in alle uitvoerigheid schrijven op den voet volgen en moeten dus voor slotartikel enkele grepen doen uit zijn boek, waar hij het heeft over de ongeëvenaarde bekering van de O. I. C. Ze was werkelijk langzaam hand in haar glanstijdperk aangezwollen tot maatschappij van zoo geweldige omvang, dat eigenlijk de perken van een partikuliere instelling dreigde te buiten te gaan. Zij onderhield, volgens schrijvers opgave, behalve 2700 inlandsche, heel Europa het menschenmateriaal, hiervoor noodigd, leverde. Doch de sterfte onder hen was zeer groot. Zoo stierven van 1700—1780, dus tachtig jaren tijds, 440.000 ambtenaren (ook de oorlog). En dit steeds weer aanstellende steeds weer nieuwe overtocht en uitrusting betaald verslond kapitalen. Voorts betaalde de Compagnie de soldij van een kleine 400.000 soldaten, een piepel leger met al zijn wapens en andere attributen (blz. 78). De ruwe inkomsten der Compagnie waren gemiddeld per jaar 20—25 miljoen gulden winst, waardoor zij in staat was gemiddeld 20 pCt. uit. In 1606, een jaar daarna dus, werd 75 pCt. In 1642 gaf zij 50 pCt. De aandeelhouders den gewoonlijk op 600 pCt. Voortdurend namen uitgaven toe, v.n.l. tijdens de oorlogen met de wijk XIV in 1672, maar zij kon dit alles nog dragen tot ongeveer 1690 à 1700. Toen begon haar kracht eerst langzaam, haast onmerkbaar, te slapen, maar toch reeds vrij spoedig liep 't oog, dat de Compagnie *au retour* was. En dit geen wonder, daar de bestuurders en aandeelhouders in Holland tot eisch stelden, dat de zuivere winst aan haar werd uitbetaald, zonder er ook maar eenige voorzorg werd genomen voor de oprichting van een reservefonds. Het werd wanbeheer, hoe verder wij in de 18e eeuw kwamen. Slechts de groote waarde van haar bezittingen maakte het der Compagnie mogelijk haar leven lang te rekken met een steisel, waarbij zij de ambtenaren, van de hoogste tot de laagste, slecht betaalde en waarbij, mede als gevolg van, de dierearen zich verrijkten ten koste van meester. Haar schuldenlast was gestegen tot 100 miljoen in 1784.

„En onderlussen bleef de roekeloze, vaarlijke en immoreele financiële huishouding haar gewone gangetje gaan. Alle winst werd

PERRY & CO.
 AMSTERDAM - ARNHEM - 's-GRAVENHAGE
 UTRECHT - GRONINGEN
HUTKOFFERS

Maatschappij van Brandverzekering v. h. Koninkrijk der Nederlanden
Opgericht 1838
te 's-HERTOGENBOSCH
 DIRECTEUR: JHR. P. J. S. M. VAN DER DOES DE WILLEBOIS. — ADJUNCT-DIRECTEUR: JHR. P. J. O. VAN DER DOES DE WILLEBOIS. — COMMISSARISSEN: MR. VAN LEEUWEN, Raadsheer in het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch. JHR. MR. F. X. VERHEIJEN, Lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, Raadsheer in het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch. H. F. J. M. VAN ZINNICQ BERGMANN, Industrieel te 's-Hertogenbosch. JHR. MR. A. F. DE SAVORNIN LOHMAN Jr., Directeur der Amsterdamsche Maatschappij van Levensverzekering te Amsterdam. H. F. W. M. VAN BAER, Apotheker te 's-Hertogenbosch. CONSTANT M. J. H. TILMAN te 's-Hertogenbosch. 33
 MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL f 1.000.000. — GERESEERVEERDE BATEN OP ULTIMO DEC. 1920 f 786.057.93.
 DE MAATSCHAPPIJ VERZEKERT ROERENDE EN ONROERENDE GOEDEREN, OP VASTE PREMIËN TEGEN BRAND- EN INBRAAK.

... voor dividenduitdeeling, geen reservefonds, kapitaalversterking door uitgifte van nieuwe aandelen. Schuld op schuld werd gestapeld, als er noodig was. Er werden ten slotte schulden aan- te betaling van dividenden, want deze moes- maar even hoog blijven..... Ja, het was in den zeeoorlog van 1780—1784, dat eindelijk onafhankelijkheid aan het licht kwam, de eerste open- van het verval der Compagnie, die intusschen lang in stilte, zonder iemand het zou ge- hebben, aan het knagen was." (blz. 80).
 ... hoe veel het machtige handelslichaam in 1798— niet alleen in onze, maar ook in de wereld- geschiedenis, machtig door hetgeen het had tot gebracht op commercieel grondslag, in een van het moederland gelegen eilandwereld, op nochtans de hechte basis kon gelegd wor- voor ons koloniaal rijk. Jammer, dat zijn val tal van geschiedschrijvers voor een deel ook moeten worden toegeschreven aan de verregaan- meerlijkheid zijner dienaren. Zooveel is zeker, de kronieken het noodige daarvan gewagen, moet men zich daarover wel verwonderen?
 ... der Europeanen, die zich toen voor een be- bij de Compagnie verbonden en naar Indië Men leze dat op blz. 81 en veel van hij daar schrijft, blijve ook voor zijne re- Maar zijn ietwat onstuimig pleidooi komt plotseling tot bedaren en ligt er ontegen- veel waars in deze synthese: „We kun- aan vele heroemde daden, die geleid hebben de hevestiging van ons zeer groot koloniaal en dus aan onze geduchte reputatie en roem, erkentelijkheid verschuldigd zijn en daaraan onsterfelijkheid toekennen, doch daarom mo- ons wel eveh herinneren, dat vele van die eerlijke daden de directe uitingen waren van eerlijke wreedheid, van een teugelloos, die uitvieren van zonde en het slechtste wat er mensch aanwezig is. En dit is het wezen alle pioniers-geschiedenis". (blz. 81).
 ... de gehele opzet van de O. I. C., een monopolie- in den meest volstreken zin en hare rigou- toepassing met betrekking tot Banda, wierp noodzakelijk gevolg eene schaduw op de Euro- peesche maatschappij der Banda-eilanden, waarvan perkeniers een deel uitmaakten. Lezen wij nu schrijver van hen mededeelt, blz. 67: „Bracht toestand niet van zelf langzamerhand mee, dat daar leefden, die perkeniers, een vrij natuur- een ongebonden leven? Van God en men- verlaten, moesten zij daar allengs vervallen ongebondenheid, moest hun sociaal gevoel ver- pt worden en leefden zij er alleen voor hun eigen lichaam. Ze namen er inlandsche vrou- en harem; kregen een bende bandeloze kin- en. Allerlei instinkten huisden eng te zamen in eenzame woningen en concentreerden zich in den van het nageslacht. Inlanders werden ze. de Europeesche maatschappij op Banda-Neira te dat nog meer naar beneden. Wat Indo was, niet Europeesch gekleed gaan. Twee en een eeuw hebben de perkeniers in slaapbroek en moet moeten lopen; ze mochten niet anders, de s. Deze kleedingplagerij is pas opgeheven in door bemoeijing van Gouverneur-Generaal van Capellen: het werd in een apart verzoekschrift der perkeniers gevraagd.”
 ... na zoo liep dat leven der Bandasche perkeniers,zaam tot verval gerakend, te midden van die zinnig muskaatnotenboschen, in de schaduw de majestueuse kanarieboomen met hun stam- als wit albast en hunne grillig gevormde wor-
 ... na kwam daar nog bij, dat veel gespuis op da voorkwam. Dieven en moordenaars te kust te keur. Het schavot stond er nooit lang leeg. schestellingen waren aan de orde van den dag vormden vaak de „topic of the day”. Een stille van inlandsche zijde tegen de Hollandsche schelhebbers uitte zich vaak in het schenden van

graven, waardoor allengs de slechte onhygiënische gewoonte bij de Europeanen ingang vond, om de dooden in hun huizen en ja, in hun slaapkamers te begraven, zoodat, in de toch al bekrompen huizen der toenmalige Hollanders, de stank 's nachts te merken was. Zoo vond men in 1816, zegt schrijver, in de fundamente eener slaapkamer van een door een aardbeving vernield, ingestort huis van den resident zeven gekiste lijken. Natuurlijk dat deze gewoonte een rijke bron van spookhistories is gewor- den (blz. 68). En nog altijd is Banda het land der „soewangi's", de als nachtspoken rusteloos rond- dolende geesten! Hoe kan het ook anders; ze zijn er als geconcentreerd op elk eiland. Op Poeloe Ai die griezelige, onheilspellende schedelput van Admi- raal (zie boven), en dan op één uur varens van Ban- da, Poeloe Sewangi, een massief, kaal, stijl oprij- zend rotsgesteente, waarop altijd zulk een mooie speling van het licht in de diaphane atmosfeer van de onvolprezen Bandazee; niettemin — de naam duidt het reeds aan — woonplaats van de zielen der afgestorvenen, die zich vaak aan de voorbij- varenden manifesteren”.

Hoe corrupt en pervers ook de samenleving was, waarover schrijver ons uitvoerig inlicht, zie de blad- zijden 65—74, desniettemin „dwingt zich héél even, flauwtjes, een zwak, ijl visioen van een vroeger gezeene afbeelding eener oude, Zuid-Europeesche villa-ruïne aan ons op. Iets lieflijks-romantisch; een aanblik, die daar detonneert, dat ije wingerd-dak” boven de geslaapbroekte perkeniers. Maar het is toch weer een van die vele dingen, die aan Banda een heel bijzonder cachet geven, dat men nergens anders vindt in de Tropen. Men voelt er weer sterk door, wat men er steeds heeft, dat Banda is een Europeesche kolonisatie, een Hollandsche koloni- satie: de Hollanders hebben er hun geslacht voor- gepland, dus ze zijn daar iets heel anders dan in de overige deelen van Indië, waar ze alleen maar even zich nederzetten om handel te drijven. Banda is er hun vaderland. Er zijn er thans onder de per- keniers, die ons de graven hunner voorouders wij- zen kunnen, waarin deze reeds 100 en 150 jaren rusten. Die oude kerkhofjes te midden der noten- boschen, te midden der muskaat-geuren, maken een diepen indruk. En is het eigenlijke echte va- derland niet dat land, dat de graven der voorouders, der vaders bevat? Die graven geven het een eigen specifieke herinnering, maar ook een eigen speci- fieke toekomst.” (blz. 73).

(Wordt vervolgd.)
 A. R. v. O.

¹⁾ Het Molukken-Maleisch, minder vocalisch, maakt er „tout court” Swangi of Sewangi van.
²⁾ Ernst Christoph Barchewitz, zie noot boven, schrijft in zijn „Neu-vermehrte Ost-Indianische Reise-Beschreibung, enz.” op blz. 150: „Die neunte, n.l. van de Bandsche eilan- den, heisset Polo-Swangi, ist eben eine dergleichen Duodez- Insul, ganz rund, wüste und lieget eine Stunde weit von „Ners, wenn man von dieser letztern, zwischen den Gu- nung-Api, hinaus siehet gegen Nord-Westen, Polo-Swangi „ist voller Gespenster: Wenn die Bandanesser bei dieser „Insul herum fischen, so sehen sie am hellen Tage Menschen „darauf. Bald spatzieret ein Chinese, bald ein Mohr, bald „ein anderer am Ufer herum: „Sie sehen auch Feuer und „Rauch; wenn sie aber aussteigen und visitiren, treffen sie „weder Menschen, noch Feuer, noch auch nur einen Platz, „wo Feuer gewesen an. Darum nennen sie diese Insul „Polo-Swangi, das ist, die Insul der bösen Geister.”
 Dan heeft Barchewitz het nog over het eiland „Polo-Set- ton” (Setan), maar dit eiland bestaat niet onder dien naam. Pooloe Krakah bedoelt hij blijkbaar met dit duivels-eiland, waarvan hij, als het tiende eiland van de Banda-groep, een beschrijving geeft en zegt: „Dannenhers hält man, als eine durch lange Erfahrung ausgemachte Sache, vor gewisz, dasz diese Insul von Teufeln bewohnet werde,” enz., blz. 151.
³⁾ Omstreeks het midden der 17e eeuw werd op last der Compagnie de druiventee op de Banda-eilanden ingevoerd, welke eenig resultaat heeft gehad, maar later is verwaar- loofd. Op menig erf treft men de druif thans nog aan, die, mits verzorgd, goed groeit.

ERRATUM.

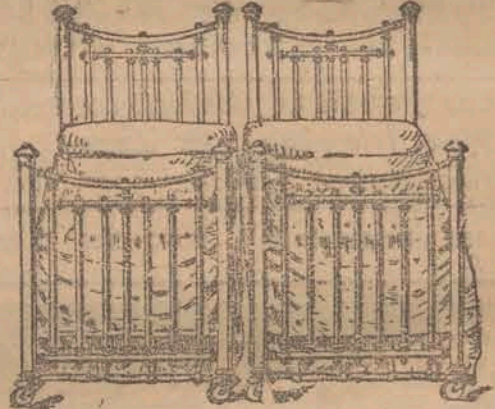
In de geschiedenis der Banda Eilanden (zie vorig

Kon. Eindhovensche Stoom- & Handweverij
 VAN DIJK & Co. EINDHOVEN EN BRUSSEL
 Loyeranciers van H. M. Koningin Wilhelmina - van H. M. de Koningin-Moeder en van H. M. de Koningin van Rumanie; eertijds van H. M. Koningin Sophia.
 OPGERICHT 2 AUG. 1853. 115

Hotel-Linnen en Tafelgoed met en zonder naam.
UITZETTEN, INDISCHE UITRUSTINGEN
LUJERMANDEN

GROTE SORTERING
LINGERIE EN
HUISHOUD-
GOEDEREN
INDIESE UITRUSTINGEN
HUWELIKSUITZETTEN
 v. s.

W. J. M. SIMONIS
 voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.
GROENMARKT 34, over de Prinsestraat.
TELEFOON H. 2120 DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN
 Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.
 Magazijn geopend van 8 1/2—12 1/2 en van 2—7 uur.

Naamlooze Venneotschap
Luxe-Auto Verhuuronderneming
 voorheen P. J. JANSEN.
 Eenig adres: **Koninginnegracht 1D.**
 (over Hoofd-ingang Dierentuin)
te 's-Gravenhage.
 Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852
 Auto's voor Trouwgelegenheden
 en Maand-Auto's
Dag en Nacht geopend

Terwijl Gij rust, werken Uw advertenties voor U

Fa. A. C. LINSCHOTEN
 Prod. Hendriklaan 211 Telef. Schev. 47
COMPLETE KEUKENRICHTINGEN.
 Gas- en Kolenfornuizen. Huishoudelijke Artikelen.
 Elektrische Ornamenten. Strijkijzers. Comforen. etc.
BADEN & GELJERS.
 Zendingen naar O. en W. onder gar. en gaven overtocht

Zuid-Hollandsche Brood en Beschuifabriek

WALDORPSTRAAT 16—22

'S-GRAVENHAGE

TELEF. 1163

Beveelt zich bij Uwe

Seden aan.

Behalve GOED BROOD
wordt U een dividend
van 5 0/0 gewaarborgd.

HESSELS & MAKES

Valeriusstraat 44 - DEN HAAG - Tel. H. 3730

1ste klas Fabrikaten Confectieschoeisel
Nuis 1ste rang voor Luxe-
en Orthopaedisch Schoeisel naar maat

Protectie van voornaamste H. H. Medici hier te lande

**INDISCHE
UITRUSTINGEN**
VOORDEELIGST
ADRES:
**AU BON
MARCHÉ**
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

Adverteeren doet verkoopen.

VAN STRAALEN MONSIEUR & ERKELENS. WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Leuvehaven 34, Tel. 2456.
Bijkantoor: DEN HAAG, Lloydgebouw
Piet Heinplein, Tel. {1587
1588

Bijkantoor: DEN HELDER
Hoofdgracht 37, Tel. 81

nummer) is een zinstorende fout geslopen. Herhaaldelijk wordt gesproken van Ds. Gerrit Verbeek; dit moet zijn Ds. Gerrit Verbeek.

De Eerste Schipvaart der Nederlanders naar Oost-Indië onder Cornelis de Houtman. (1595—1597).

De aandacht van belangstellenden wordt gevestigd op deze beschrijving door Willem Lodewycksz. In opdracht van den Raad van Beheer van het Koloniaal Instituut in het kort beschreven door G. B. Hooijer en, overeenkomstig diens ontwerp, door Louis J. Vreugde gebeeldhouwd in de vestibule van het museum in het Instituut te Amsterdam (druk De Bussy).

In een voorwoord deze mededeeling: In de commissie voor de symboliek door den Raad van Beheer benoemd tot het bepalen en doen uitvoeren van de uit- en inwendige versiering van het Koloniaal Instituut te Amsterdam, stelde de architect M. A. van Nieukerken voor op de fiesen en kapitelen van de vestibule van het Museum te doen uitbeelden voorstellingen van vroegere en latere scheepvaart naar Oost-Indië.

Professor J. C. van Eerde nam dit voorstel over onder toevoeging, dat voor die uitbeelding genomen zou worden het verhaal, d'Eerste Boeck van Willem Lodewycksz, zooals die door de heeren G. P. Rouffaer en J. W. IJzerman toegelicht, door de Linschoten Vereeniging werd uitgegeven.

De prachtige uitgave ligt ter lezing in de leeszaal der vereeniging, Heulstraat 17, Den Haag.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Twee Excellenties.

De heer Z. schrijft in het *Bat. Nwbl.* van 25 Maart o.m.: Wij zien de figuur van Mr. J. P. Graaf van Limburg Stirum als gouverneur-generaal het liefst, zooals hij zelf haar in zijn rede teekende bij de overdracht van de Landvoogdij. Een zelfportret ten voeten uit, met al de goede en ook de kwade eigenschappen. Geen flatterend portret: men voelt, men proeft de stoeve figuur, die bij alle hoffelijkheid van den geboren gentleman, zoo vaak kon afstooten. Maar óók proeft men den man, die zich geheel en onverdeeld gaf aan zijn hoog en steeds moeilijker wordend ambt, waarvan hij als terloops de beslommeringen opsomt — even zoovele bakens voor zijn opvolger, die immers het roer zal omgooien? — en waarbij hij, zonder ironie, wijst op den zoo gansch verschillende gezichtshoek, in Indië en in Nederland, van waar men nog steeds meent Indië te kunnen regeeren niet alleen, maar ook besturen.

Indien men een karakteristiek wil van den afgetreden Gouverneur-Generaal, zou het deze zijn: dat hij tot hoofddoel zijner politiek gemaakt heeft een oplossing te vinden voor het vraagstuk: hoe de inlandsche volken het spoedigst te brengen tot zelfbestuur; de theorie van het zelfbeschikkingsrecht om te zetten in de daad. Een utopie? Het mag zijn. Maar het streven was er niet minder overtuigend om. En groot moge zijn teleurstelling zijn geweest, waar slag op slag, wat zich als leider opwierp, ontloopte tot misleider — het ideaal, wil men de illusie, bleef. Den zich ontwikkelenden jongeren wordt nog voor het laatst het voorbeeld voorgelaten van de „vele uitnemende ouderen“..... en aan den anderen kant wordt de verwachting uitgesproken, dat, bij de onvermijdelijke herziening van de bestuursgrondsragen, „der bedachtzaamheid niet voorrang

¹⁾ Loc. d.d. 24 Maart 3e bl.

Firma A. L. J. en W. DE HAAS

Vleeschhouwer Hofferancier

Wagenstraat 35a, 'S-GRAVENHAGE, Tel. H. 882

zal worden gegeven boven geboden voortvarendeheid.”

Uit de rede van den nieuwen Gouverneur-Generaal, in zekeren zin een program-rede, klinkt hetzelfde geluid als van den toenmaligen Kamer-voorzitter. Toch is zij naar vorm en inhoud anders. Weer klinkt de waarschuwing tot bedachtzaamheid, doch onmiddellijk wordt daaraan vastgeknoopt een waardeering voor hier verrichtende naast een program van hervormingen, dat bedroefverzoening te geven, alle partijen te bevredigen wat nooit gelukt is, nimmer lukken zal. Daarbij wel opmerkelijk, dat de uiteenzetting van het program duidelijk gestempeld wordt als te zijn van der Nederlandsche regeering — van het oogenblik valt aldus over Fock's figuur de schaduw van De Graaff. Maar wat en hoe als deze, door of ander politiek spelletje in Nederland, weer plaats moet maken voor een ander, een meer vooruitstrevende.

Met nadruk werd als voorwaarde voor een zonde staatkundige ontwikkeling gesteld: dat rust en orde zij, zooals overigens van zelf spreekt dat het vereenigingsleven niet mag ontaarden, verren tot misbruik en dat tegen opruiing krachtig worden opgetreden, wat mede niets nieuws is. herhaling kan echter allermintst kwaad en de uitvoering dezer juiste beginselen van alle politiek zal er slechts bij winnen, als de sympathie voor de volksbeweging daarmede in overeenstemming te zijn. Doch het zal wel geen bloot toeval zijn, niet gesproken wordt van staatkundige aspiratie enkel van „langs wettigen weg te behartigen gemeenschappelijke belangen en verbeteringen”.

Daarmede is de nieuwe koers duidelijk uitgesproken. Er dient nu maar afgewacht, of de nieuwe koers aan het roer koers zal weten te houden.

Van de Preanger heugvlakte.

Wij ontleenen aan het *N. v. d. D. o.m.*: De zware wekkende toestand, waarin de vooral voor de Preanger zoo belangrijke cultures als de thee en rubber zich bevinden, doet zijn invloed niet enkel gevoelen op den planter, die onder deze omstandigheden zich al gelukkig mag achten zoo direct den kans zien om de zaken, zij het dan zwaar, eenige winst, gaande te houden. Langzamerhand begint die invloed zich uit te breiden over zaken die voor een groot deel van den meer of mindere bloei der cultures afhankelijk zijn. Schr. hoort dan ook al van inkrimping van het Europeesche personeel bij een der groote naamloze vennootschappen te Bandoeng, die zich voornamelijk machines, werktuigen en gereedschappen toelief en van plannen om een algemeene loonsverlaging toe te passen.

Ook een deel van de inlandsche bevolking ondervindt de ongunstige gevolgen. De groote winsten op uitvoerproducten behaald, hebben er de regeering toe geleid om te trachten den orang tani te brengen tot andere cultures dan den rijstbouw en dien van de gewone tweede-gewassen. Zoo ontstond, voornamelijk in de Preanger, de volkstheecultuur, met afzonderlijke adviseurs, om de bevolking hiervan van raad en voorlichting te dienen. De pogingen om ook een door Inlanders gedreven fabriek op te richten voor de afwerking van het product, hebben weinig succes gehad. Behalve een klein deel, dat voor de inlandsche markt werd bereid, en in pakjes voor 2½ ct. werd verkocht, werd het grootste deel van den pluk aan Europeesche fabrieken geleverd. Scherp toezicht was daarbij noodig om te voorkomen, dat een op de wereldmarkt gunstig hekkend staand product die goede reputatie niet verloor.

Vrij aardig was men op weg om onder voortdurende en scherpe controle zoo iets als een onafhankelijke cultuur tot stand te brengen. En nu? Een ommetneming, die jaarlijks 200.000 pond blad van de volking opkocht, heeft thans aan 90.000 pond veel. Andere ondernemingen weten met hun oogst geen weg.

²⁾ Loc. d.d. 26 Maart 1e bl. (Red. K. W.)

L. E. NIEUWENHUIZEN
LEIDEN - HOLLAND
Blikgroenten: Rood etiket (beste kwaliteit)
Groen „ (tusschensoort)
Huishoudgroenten merk „Sleutels“
SPECIALITEIT IN GEZOUTEN GROENTEN

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 162^A.

TEL 4782.

DEN HAAG.

Preanger weder het hoofd op. Het aan de pers door het H. B. van den Pol. Econ. Bond verstrekte overzicht van de Inlandsche beweging constateert eveneens, dat er weder een groote bedrijvigheid in de S. I. kringen is waar te nemen, maar acht de goedgezinde elementen reeds sterk genoeg om het gevaar te keeren. Schr. is te dien aanzien niet zoo optimistisch gestemd. De geschiedenis leert telkens weder opnieuw met bloedige voorbeelden, hoe gemakkelijk een onontwikkelde, fanatieke bevolking met *djimits* enz. tot de krankzinnigste verzetsdaden kan worden verleid. Zoo ergens, dan geldt hier het *si vis pacem, para bellum*. Een betrekkelijk gering aantal goed bewapende, maar befrombare mannen is daartoe voldoende. Het detachement gewapende politie voldeed daaraan, doch wordt vervangen.

De uitvoer van Indische vruchten naar Holland.

Naar de Vereeniging ter bevordering van de vruchtenteelt „Mardi Kirno” te Pasoeroean mededeelt, — aldus het N. v. d. D. o.m. — is kort geleden met de verzending van fijne Pasoeroeanse mangga's naar Holland een proef genomen, welke goed geslaagd is.

Voor de verpakking diende een kist, waarin door horizontale en verticale schotten vakken waren gemaakt, in elk waarvan een mangga met het steelstompje naar boven gelegd was, omgeven door een laag van zaagsel en gestampte houtskool. Bij verzending van Indische vruchten naar Holland is in acht te nemen, dat men ze niet half rijp, maar even rijp verzendt. In elk geval moeten zij gaaf zijn. Zorgt men dat de vruchten niet beschadigd kunnen worden door schudden, verdrukken en knellen, dan conserveert de lage temperatuur van 0 tot 3° boven vriespunt ze ruim een maand lang.

Wie familieleden in Holland wil verblijden met geurige ananassen, sappige manggistanen, honingzoete doekoes enz., zende ze op die wijze; hoogstwaarschijnlijk zal zelfs een proef met de verzending van papaja's en andere zachte vruchten een goed resultaat hebben; een goede vrieskamer aan boord van een schip doet als bewaarplaats wonderen.

Het is te hopen, dat langzamerhand de verzending op grootere schaal plaats zal hebben, opdat eerlang in de Amsterdamsche en Haagsche eerste-rangs fruitwinkels ook Indische vruchten te koop worden uitgesteld.

De eind-examens H. B. S.

De *Deli Crt.* bericht: Na een ruim 50-jarig bestaan is de regeling voor het afnemen der eind-examens H.B.S. met 5-j. cursus belangrijk gewijzigd.

In Mei en Juni zal in Indië voor het eerst het nieuwe systeem worden toegepast. Noch de examinatoren, noch de examinandi behoeven daarbij te reizen. Het schriftelijk werk blijft, evenals vroeger, voor alle H.B.S.-en hetzelfde, terwijl aan elke school het mondeling examen in een vak wordt afgenomen door den leeraar, die in de vijfde klas der school in dat vak heeft les gegeven. Van de vroegere 17 examen-vakken zijn er 5 vervallen, n.l. de vakken Cosmographie, Staatsinrichting, Boekhouden, Lijntekenen en Mechanica. De twee eerstgenoemde vakken worden in de 5e klasse niet meer gedoceerd (wel in de 4e kl.), terwijl de leerlingen der hoogste klasse de keuze hebben om of Boekhouden of in plaats daarvan Mechanica en Lijntekenen te volgen.

De examen-commissies, die dus uit de eigen leeraren der candidaten bestaan, worden bijgestaan door deskundigen, die echter niet tot het stellen van vragen aan de candidaten gerechtigd zijn. Van deze deskundigen zijn er 5 bestemd voor West-Java (Batavia en Bandoeng) en eveneens 5 voor Oost-Java (Semarang en Soerabaya).

Werklooze employé's en het Gouvernement.

Aan de *Deli Crt.* wordt uit Bandoeng geseind, dat de Landvoogd aan de hoofden van Gewestelijk Bestuur een rondschrjven heeft gericht, waarin

ZOO JUIST ONTVANGEN:

Parakan Salak Thee,
kwaliteit en prijs als vóór den oorlog,
80 cent per pond.

VERRIJGBAAR BIJ
F. C. DE BRUYN
DANCKERTSTRAAT 42. - TELEF. 3361

och meene men niet, dat de Inlandsche theater tot de zwaarst gedupeerden behoort. In den tijd is zijn aanplant van zeer bescheiden afmeting vindt hij er niet zijn hoofdbedrijf in. Brengt de niets meer op en is ook de cassave geen loof-cultuur meer, dan worden aardappelen gewaard, die nog steeds stijgende prijzen behalen. De andere ondernemingen kunnen zich niet op de appelteelt toelagen; de grond, waarop meer tentallen van jaren thee is verbouwd, is daar in de eerste jaren niet geschikt; ook is de appelpiant in Indië meer dan in Europa meer allerlei ziekten onderhevig en degeneraert zij

waar men ook in Bandoeng of daarbuiten zaken spreken, overal hoort men klagen. Het verschijnsel doet zich daarbij echter niet, dat men zich vermaakt alsof er geen wolkje in de lucht is. De Zaterdag- en Zondagavonden nog steeds een tairijk mondain en danslustig naar het Preanger Hotel; op de drukke dansavonden in de „Concordia” worden zeer „gedurfd” toiletten gedragen, waarvan de hoge prijzen zeker niet mogen geweten worden het gebruik van te veel stof.

was een tijd, dat de Indische verlofganger, in vaderland teruggekeerd, zich gaarne eens te mocht doen aan de zoo lang ontheerde gasten van de Hollandsche tafel en zich vergastte met tarbot, nieuwe aardappelen, malsche groenten en werkelijke kalfscarbonade. Maar geen kip, geen geval kip. Die was hem in zijn tropische dier dagelijks voorgezet, ja was niet zelden, vooral op de buitenbezittingen, zijn enige vleeschgeweest. Hij kon geen kip meer zien.

was in menig gezin slechts zelden ter tafel, slechts feestelijke gelegenheden. En dan nog, wat een heerlijk heesje wordt er voorgezet!

der vele dingen, waarvan de achteruitgang Java niet kan ontkend worden, behoort ons te weeten. Reeds vele jaren geleden werd daarop gewezen. De heer Ia Bastide, de erkende specialiteit in het gebied van kippenfokkerij, deed indertijd moeite voor hare verbetering. Menige tentoonstelling van gevederde vrienden dankte haar ontstaan aan zijn initiatief. Dit alles heeft niet kunnen verhinderen, dat de kippen met den dag schaarser werden. Maar er daagt redding. De heer Hanman, alle bezoekers van races bekend als starter, had de geruimen tijd te Padalarang een kippenfokkerij. Onder deze kippen van zuiver ras waren er die 280 tot 300 eieren per jaar legden. Een ras, waarvan, voor duizend gulden en meer verhandeld, was dan ook geen zeldzaamheid. Het bedrijf is nu overgebracht naar de omstreken van de Tarogong, waar uitgestrekte terreinen belangrijke uitbreiding mogelijk maakt.

de treinverbinding in de Preanger zal belangrijke ondergaan. Komen die tot stand, dan is het niet enkel van Bandoeng uit, maar ook van Batavia mogelijk zijn om op één dag naar Batavia te reizen, daar twee uren aan zaken te besteden en de volgende avond weder terug te zijn. Van Garoet naar Bandoeng dagelijks 20 treinen naar Tjibatoe, ter aansluiting met andere treinen. Toen niet lang geleden over de opbrengst van den verkoop aan plaatskaarten voor de a.s. hadji's en hun begeleiders en geleiters ruim f 2600 per dag.

Het detachement gewapende politiedienaren te Bandoeng zal vervangen worden door veldpolitie. Het verschil betreft niet alleen een naam. De gewapende politie bestaat meest uit Amboineezen en Menaveezen, de veldpolitie daarentegen wordt gerekruteerd uit de bevolking van de eigen streek. Het is er, na al hetgeen is voorgevallen, nog op gelet worden, dat de betrouwbaarheid van deze politie, blootgesteld als zij voortdurend is aan den invloed van kwaadwilligen en in het duister wroegende elementen onder hun landgenooten, aan betrouwen onderhevig is? Die beweging steekt in de

ASPERINE Bayer. 35 ct.
ADALINE „ 45 ct.
BROMURAL Knoll (20 tabl.) 49 ct.
Bij tien stuks gratis thuisbezorgd.
Buiten de stad onder rembours. 851.
RUYCHAUVER Prof. Kaiserstraat 42 DEN HAAG

THE PH. VAN OMMEREN CORPORATION OF NEW-YORK
New York, San Francisco (Cal.),
42 Broadway. 64 Pinestreet.
belast zich met:
Expeditie :: Assurantie
Opslag van goederen, enz. enz.
Nadere inlichtingen worden gaarne verstrekt door
PHS. VAN OMMEREN, Rotterdam.

..... Vereeniging voor
Correspondentie-Onderwijs
Goedgekeurd bij Kon. Besl. 25-10-1912
Een **uitstekende** gelegenheid voor hen, die in Indië wonen en studeeren willen, biedt de Vereen. voor Corr. Onderwijs
Technische Cursussen: Ambachts, Zeevaartonderw., Werktuigkunde, Electro-Techniek, Bouwkunde, Teekenakten.
Handelskursussen: Boekhouden, Handelscorrespondentie, Schoonschrijven, Stenografie.
Talen: Moderne-, Oude-, Handelstalen, (Spaansch, Maleisch, enz.)
Wiskunde, Opleiding Examen, Ambachten en Beroepen, enz.
Opleiding akten L.O. Wiskunde, Boekhouden, Talen, Teekenen, Landbouwkunde.
Opleiding akten M.O. Wiskunde (Kri en Kv), Boekhouden (Kxi), Talen (Fransch, Duitsch, Engelsch), Teekenen (MA t/m Mx), Werktuigkunde (Kii), Zeevaartkunde (I), Schoonschrijven (N).
Honderden Geslaagden.
Adm.-Adres: Koninginneweg 177
AMSTERDAM - Tel. Z. 6560

MAISON H. SIMONS
Mantel- en Costuummagazijnen 109
HEULSTRAAT 13 naast „Boestan”
— en **NOORDEINDE 17a.** —
zijn steeds voorzien van het
NIEUWSTE op het gebied van
DAMESKLEEDING
Goede pasvormen. Solide Stoffen. Billijke prijzen.

Adverteeren doet verkoopen

Parkhotel
 van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes.
 Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467
EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
 Centrale Verwarming, Electrisch Licht, Baden,
 Rustige ligging.
LIFT.
 Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf.

Maison van Wijk
 Obrechtstraat 57 - 's Gravenhage - Telefoon H 2665
UITZENDING VAN DINERS vanaf f 1.00
 Speciaal ingericht tot het leveren aan huis van
 Dejeuners, Dinners en Soupers.
115 KOUDE EN WARME SCHOTELS. J. H. M. KOETS

Hotel-Café-Restaurant
„Boschhek”
 Tel. B. 606 DEN HAAG

Modern ingericht Hotel
Centrale Verwarming
Warm- en Koudwaterleiding
Kegelbanen Jennisbanen
Garage met werkplaatsen

Van 1 Mei tot 1 September dagelijks
 van 6 tot 10 uur
DINER-CONCERT

Voor Hotelgasten en Bezoekers
 heeft „Boschhek” Luxe Auto's
 disponibel.

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT

Kristal - Porselein

VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZULLEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ. ENZ.,
 uit de Plaatsebakkerij „Zuid Holland”
 te Gouda.

MAIL- en HUYKOFFERS in alle afmetingen.
 Garantie voor gave overkomst.

American Hotel - Amsterdam
 Hotel en Café-Restaurant le Rang.
 Schoonste Ligging - Moderne Inrichting
 Electriche Verlichting - Centrale Verwarming
 Electriche Personenlift
 Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen
 A. W. VOLMER, Directeur.
 Tel. Interc. 4737. Cede 5th Edition A. B. C.

in verband met de heerschende malaise, wordt aangedrongen op het instellen van een onderzoek naar de aanwezigheid van werklooze gewezen ge-employeerden, die geschikt en genegen zijn om dienst te nemen op Landskantoren.

UIT DE INDISCHE PERS.
 Oneenigheid in de Sarikat Islam.

I.
 De heer Darsono schrijft in de „Sinar Hindia” van 10 Januari 1921, dat, zoodra zijn kritiek op het beleid van de Centrale Sarikat Islam verspreid en gelezen was, het aan niet weinig repliek van de zijde der kameraden heeft ontbroken.

Een deel hunner ging met zijn kritiek mede, doch kon zich niet vereenigen met de wijze, waarop daaraan openbaarheid was gegeven; een ander deel stond pal tegenover die kritiek en een derde deel vereenigde zich geheel en al er mede.

Nu hij van die repliek kennis heeft genomen en de voorgebrachte bezwaren heeft begrepen, nu acht hij het oogenblik aangebroken, om daarop in de „Sinar Hindia” te antwoorden en die antwoorden op die wijze ter kennis van de leden van de Sarikat Islam te brengen.

Het feit, dat zulk een omvangrijke kritiek is uitgeoefend, acht de schrijver een zeer gunstig verschijnsel, want daaruit blijkt, dat er nog leven zit in de leden van de vereeniging, terwijl de besliste tegenstanders de getuigenis afleggen, dat zij de gedachte van Indië's vrijmaking in zich droegen.

De schrijver vindt het alleen maar jammer dat de motieven, waarop die oppositie berustte, niet bijzonder steekhoudend waren en dat men hem dientengevolge kon beschuldigen van zakeijk zoover van de waarheid af te staan.

Het is in de maand October 1920 geweest, dat de schrijver, in tegenwoordigheid van de leiders van de Sarikat Islam, te Soerabaya zijn standpunt uiteenzette en daaruit zou in het algemeen zijn opgemaakt, dat zijn geheele opzet was het in handen krijgen en het uitoefenen van de macht.

Er waren er, die dit ronduit verklaarden; anderen deden dit meer spottenderwijze. Men gebruikte daarbij het woord „Pengaroech”. Dit woord beteekent nagenoeg hetzelfde als „kakoasaan”.

Beide begrippen verhouden zich tot elkander als „macht” en „gezag” bij de westerlingen. Waar „pengaroech” wordt uitgeoefend, daar zijn de personen, die de Koeasa uitoefenen, aanwezig. Van een vorst kan men zeggen dat hij „pengaroech” heeft, als hij zich door zijne onderdanen weet te doen eerbiedigen.

En het was over dien invloed van den eenen mensch op den anderen, dat hij in de samenkomst van de Centrale Sarikat Islam sprak. Die vereeniging is eene aaneensluiting in Indië van hen, die naar vrijmaking van dat land streven. Een ieder, die dat doel beoogt, sluit elke uitoefening van pengaroech uit, doch erkent wel de koeasa.

Een volksleider, die naar pengaroech streeft, wil den baas spelen over de leden der vereeniging, met het doel daarmee te handelen naar goedvinden, doch handelt daarbij in strijd met de statuten dier vereeniging, welke gelijke behandeling voor allen voorschrijft.

Noch de president dier vereeniging, noch een lid daarvan past het „pengaroech” uit te oefenen. Ieder lid heeft, evenals de president, het recht vrij en ronduit te zeggen hetgeen hij te zeggen heeft, terwijl allen gezamenlijk elkander hebben op te voeden, opdat begrepen worde de plicht, dat in een vergadering niet een of twee personen den baas spelen.

Was het uitoefenen van kritiek op de handelingen van de kameraden Tjokroaminoto en Brotoesoehardjo nu het bewijs, dat hij persoonlijk streefde naar het in handen krijgen van „pengaroech”?

De schrijver ontkennt dit, omdat hij anders zou

GRAND HOTEL COOMANS
 ROTTERDAM - HOOFDSTEEG
 Hotel bevat 250 Kamers met stroomend koud en warm water; 30 Kamers met Badkamers verbonden.
 Logies met Ontbijt vanaf f 3.25 per persoon.
 De aandacht wordt gevestigd op de moderne Tearoom, uitkomend aan den Houttuin en op het daarachter gelegen luxe ingericht Restaurant BRISTOL.
 De Directeur H. HOLTHAUSEN

Grand Hotel Restaurant „ALLARD”
 Kruiskade 32 - ROTTERDAM - Telef. 1240
Alle Kamers zijn voorzien van Koud- en Warmwateraanleg.
Huis van den 1sten Rang

handelen tegen het hoofddoel van de Sarikat Islam en te kort zou doen aan eigen oprechtheid. Zijn doel was, de leden der vereeniging te wijzen op de plichten, die de bestuursleden te vervullen hebben.

Dat bestuur heeft de beslissingen van de vergaderingen uit te voeren en moet zich van het uitoefenen van „pengaroech” onthouden en het is op die wijze, dat de schrijver meende, dat de leden der vereeniging tot vrije menschen worden opgeleid.

Doch hoe is thans de werkelijke toestand? Het is van algemeene notoriteit, zegt de schrijver, dat de handelingen van een groot deel der volksleiders niets anders beoogen dan het uitoefenen van „pengaroech” en „koeasa” uit eigenbelang.

De voorbeelden, die deze bewering kunnen streven, liggen voor het grijpen, zegt de schrijver, daar bij eenige superlatieven slingerende naar de Indische volksleiders, die zitting hebben in den Volksraad.

Zoodra deze heeren zich als volksleider hadden opgeworpen, voelden zij zich als „Radja's”, die hunne samenkomsten, met de leden hunner vereenigingen konden handelen zooals zij goedgeacht terwyl aan eene opvoeding der onkundige leden het politiek gedoe niet werd gedacht.

De volksleiders hoonden bovendien andermans denkbeelden en verzwegen natuurlijk hunne eigen fouten, opdat het volk hunne eigen gebreken zoude zien.

Zulk een misleiden van de menigte maakt het voor het volk zeer moeilijk om een eigen meening te vormen en het was om die reden, dat de schrijver meende, dat hij verplicht was het masker van de heeren volksleiders af te rukken.

Naar schrijvers meening, heeft het volk al lang meer dan genoeg van het spel dat die personen spelen.

Eerst wanneer de massa in staat zal zijn haar eigen bestaan te regelen, kan aan het spel der volksleiders een einde komen en daarom heeft hij willen medewerken door zijn kritiek op de kameraden de heeren Tjokroaminoto en Brotoesoehardjo.
 (Wordt vervolgd.)

UIT DE CHINEESCHE PERS.
 China's toekomst.

I.
 Men wordt met groote vrees vervuld, wanneer men zijne gedachten concentreert op het denkbeeld van wat er met China in de toekomst gebeuren zal. zegt de schrijver in het hoofdartikel van de „Perwarta Soerabaya” van 25 Januari 1921, terwijl men als men luistert naar de kreten, die uit China om Indië bereiken, zóódanig wordt geirriteerd, dat men een afkeer krijgt van den gang van zaken daar ginds.

Hoofdoorzaak daarvan is gebrek aan geld, dat tot allerlei wanverhoudingen aanleiding geeft en waardoor de Chineesche Regeering wel gedwongen wordt tot het aangaan van bezwarende geldleeningen, welke zij althans de bestuursmachine regelmatig laten werken.

Bij het sluiten van die geldleeningen worden natuurlijk de noodige waarborgen geëischt, die meestal bestaan in het afstaan van 's Rijks inkomsten en zoolang de Chineesche Regeering daarop blijft steunen en in het buitenland gelden opnemen, zal het ten allen tijde lobben blijven.

Het groote publiek begrijpt niet, dat China geldelijk er steeds zoo slecht voor moet staan, waar het uitgestrekte land over zoovele waardevolle hulpbronnen beschikt en op zulke uitgebreide handelsrelaties kan wijzen.

Die bloeiende handel in China is echter niet specifiek Chineesch, want een belangrijk deel daarvan moet men op rekening stellen van de handelsbeweging van andere nationaliteiten en dat heeft tot gevolg, dat zooveel geld China uitgaat en het land verarmt.

Indisch Restaurant
Waroong Djawa
 Kortenaerkade 10 - DEN HAAG - Tel. 4882
Uitzending van Dinners

MAISON VAN RIJN Meer malen BEKROOND
 CUISINIERS
 Hendrikstr. 28 - DEN HAAG - v. Galenstraat 43
 Diners, Soupers, etc. Hors d'Oeuvres
 Varié, Mayonaises, Salades, Koud en
 Warme Schotels, enz. enz.
 Gecombineerde Inrichting hier ter Stede.

Tarief Diners Hoogst zindelijk bereid, van de beste ingrediënten, aan huis bezorgd :-

Diners à f 1.- Vleesch Groenten Aardappelen	Diners à f 1.12 Vleesch Groenten Aardappelen Toespijs	Diners à f 1.70 Vleesch Groenten Aardappelen 2de Vleesch, Visch of gevogelte Compôte Toespijs
--	---	--

Met bijlevering van SOEP worden de prijzen met f 0.25 verhoogd.

COUPONBOEKJES
 Verkrijgbaar voor 24 Diners tegen Gereduceerde Prijzen.
 24 diners à f 1.- f 23.- 24 diners à f 1.70 f 39.-
 24 porties soep . . f 5.-
 Speciaal Gesoigneerde DINERS met uitgebreid MENU
 f 2.50 p. couvert.
 Menu op aanvraag verkrijgbaar. 322
 Verzoekte bussen te weigeren met verbroken contrôle-sluiting.

het is waar dat in China belangrijke inkomsten worden verkregen door de heffing van in- en uitrecht, doch die sommen zijn niet voldoende om de landskosten te dekken, afgescheiden nog van het feit, dat die inkomsten aan leeningen zijn verbonden en derhalve ook het land uitgaan en de andere landen steeds rijker maken.
 Deze wijze zal China nooit over voldoende geldmiddelen kunnen beschikken, vooral niet, wanneer ook nog de geldelijke inkomsten moet benutten om het handhaven van de telkens verstoorte rust in China zelf.
 Het is in China thans feitelijk altijd een zoeken naar geld, een zoeken naar het sluiten van leeningen, welke gelden echter niet besteed worden op het belang van de ontwikkeling van het land, maar meer om eigen partij te versterken in het gevecht tusschen de landgenooten onderling.
 Het ontbrekt China niet aan een zeker aantal intellectuele krachten en de groote menigte bevolking van het politiek gedoe niets, zoodat men zich niet bekommerd hoeft te maken om de partij niet zooveel talent kunnen ontwikkelen, dat zij het over de zaken eens worden.
 Het volk zal zeer zeker geen vertrouwen hebben in de handelingen van politieke leiders, die niet kunnen geven van voorbeelden op 's lands inkomsten, die niet welen om onderling zich in geschillen te eikander te verstaan.
 In Gieijiang is onder de soldaten een ernstige meening uitgebroken. Zij rooften niet alleen de goederen van de bevolking, doch staken ook de huizen af en vernietigden tal van bankgebouwen.
 De kamer van Koophandel ter plaatse werd aangevoerd de bezoldigingen uit te betalen aan de soldaten, die gedurende de laatste 6 maanden geen salaris hadden ontvangen en waar zulk een salaris niet geheim kon worden gehouden, moest die salaris wel leiden tot schade van China's naam en andere nationaliteiten, die natuurlijk de beweging volhouden, dat het beter is de aan de partijen toegekende gelden te bestemmen voor het voldoen van de loonen der soldaten, dan ze te besteden aan de binnenlandsche gekibbel.
 Door al die binnenlandsche twisten speelt men in Japan van Japan, dat steeds met de grootste belangstelling de gebeurtenissen in China volgt, met het doel, op het daarvoor geschikte oogenblik, den arm uit te strekken in het belang van de Chinezen, als de Japansche legermacht, met of zonder binnenlandsche twisten in China, eenmaal haar voet op het land zal hebben gezet, is er geen sterfeling te verwachten, die gelooft dat de Japansche Regeering die legermacht zal terugroepen.
 Wanneer onze Indische Chinezen zich dus onthouden maken over den gang van zaken in China en de vraag stellen, wat daarvan ten langen leste moet komen, dan is die vraag, volgens de mening van den schrijver, waar zooveel reeds zou wachten op het herstel van de binnenlandsche rust, zeker niet misplaatst.
 Ongelukkigerwijze komen er nog zooveel andere redenen bij, die de ontwikkeling van het land verhinderen, als o.a. de telkens wederkerende noodnooden, die de oorzaak zijn dat het volk onmogelijk tot welstand komen kan.
 Het heeft zich zelf hulp verstreken aan de noodlijdenden heeft slechts op gebrekkige wijze plaats, wegens het aan geld en zoo komt de Chinese Regeering er weer toe om bij de vreemde nationaliteiten aan te kloppen en daar financieelen bijstand te roepen.
 De vreemdelingen in China hebben voor dat doel reeds een fonds gevormd, terwijl van de zijde van het Engelsche Departement van Buitenlandse Zaken veel steun wordt ontvangen.
 Volgens bericht, zouden de Chinese diplomaten, enz. in Groot-Engeland 20 pCt. van

hun traktement gedurende 3 maanden ter beschikking hebben gesteld.
 (Wordt vervolgd.)

LITERATUUR-OVERZICHT.

Een beknopt Leerboek der Aardrijkskunde.
 De heeren B. A. Kwast en C. Lekkerkerker deden bij J. B. Wolters, Groningen, ten dienste der Burgerscholen, Gymnasia en Mulo-scholen, het licht zien een „Beknopt leerboek der Aardrijkskunde”, waarvan het vierde deel: Economische Geografie van Nederland en zijne Koloniën, geïllustreerd, de redactie ter recensering werd aangeboden.

Voor een niet-vakkundige is de beoordeeling van een zoodanigen arbeid uiteraard niet gemakkelijk; als van zelf ziet men zich aangewezen op het trekken van groote lijnen. Een leerboek als dit, aangekondigd als „beknopt”, moet niettemin op zekere volledigheid aanspraak kunnen maken. Zijn de schrijvers hierin geslaagd? Gegeven den omvang, indeeling der stof, de geheele opzet en het doel van het werk, moet deze vraag beslist bevestigend worden beantwoord. De inhoud, levendig bewerkt, geeft op verschillend gebied de laatste gegevens en statistieken en bevat de volgende paragrafen met alfabetische onderverdeling: *Nederland*: 1. Het gebruik van den bodem. 2. Nijverheid. 3. Visscherij. 4. Handel. 5. Verkeer. *Nederlandsch Oost-Indië*: 1. Bodemgesteldheid. 2. Klimaat. 3. Bestuur. 4. Bevolking. 5. Gebruik van den bodem. 6. Industrie. 7. Visscherij. 8. Handel. 9. Verkeer. *Nederlandsch West-Indië*: a. Suriname. b. Curaçao, Aruba, Bonaire, Saba, St. Martin en St. Eustatius. De laatste kolonie is eenigzins stiefmoederlijk bedacht, maar hiervoor kan den schrijver geen schuld treffen. Moge volgende leerboeken het bewijs leveren van een toenemenden bloei! De wijze van bewerking nu wordt misschien het best weergegeven door de motto's, welke de schrijvers zich gekozen hebben. Voor Nederland en de Koloniën luiden deze onderscheidenlijk als volgt: „O, Nederland! let op u saek, De tijd en stont is daer, Opdat nu in den hoek niet raek” (Valerius) en „Daer can in Indien wat groots verricht worden” (J. Pz. Coen, 29 September 1618).

Indien nog vermeld wordt, dat het werk verlicht is met een bijzonder geslaagde photo van 't Gebouw der Nederlandsche Heidemaatschappij te Arnhem, dat het tal van duidelijke kaartjes en grafieken bevat, dat het met een fraaie letter gedrukt is, afgewisseld met „kapitalen en „cursieven”, daar waar dit voor het overzicht noodig werd geacht, dan meenen wij hiermede te kunnen volstaan, maar tevens te hebben aangevoerd dat dit leerboek, zoo „up to date”, alleszins aanbevelenswaardig is en de schrijvers het doel, dat zij zich hebben voor oogen gesteld, hebben bereikt. Het zal zijn weg wel vinden.

De Waterstaatsingenieur.
 De hr. H. H. van Wijk geeft in het Febr.-Nr. eene uitvoerige bijdrage over Springstoffen. Beginneende met een kort historisch overzicht betreffende de ontdekking der verschillende explosieve stoffen, wordt haar samenstelling besproken en een beschrijving gegeven van de toepassing bij verschillende werken. — Ir. W. van Wessem publiceert eene bijdrage, met illustraties, over het pompstation van de drinkwatervoorziening van Pasoeroean en omgeving. Eene beschrijving van de drinkwaterleiding werd reeds vroeger gegeven door ir. A. Smitt (Waterstaatsing. 1917, No. 8). — De Redactie bespreekt den rechtstoestand der Indische ambtenaren. — Een ingezonden stuk bevat een rekest van ir. Ch. E. J. Meyll aan den G.-G. inzake het „eerste Ned.-Indische wegcongres”.

De Volken van Nederlandsch-Indië.
 Van dit (door tekst zoowel als illustratie) zoo belangrijke standaardwerk is weer een dubbel-afl. (15-16) verschenen. Ze bevat de beschrijving der bevolking van de Timorgroep (slot), van de Baliërs en (gedeeltelijk) van de Madoerezen.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.
 Inhoud van afl. 7: Huwelijksgebruiken in Indië (vervolg), door N. (met plaat: Chineesch bruidspaar in West-Borneo). — Herinneringen aan Kangean. VIII. Sapodi, door C. O. van der Plas (met ill.). — De suikerindustrie op Java, hare geschiedenis en ontwikkeling, door H. Ch. G. J. van der Mandere (vervolg). — Bivakleven. VIII. Amok, door M. A. van der Lijke. — De Grondwetsherziening in den Volksraad. — Politieele maatregelen (vervolg).

Professor P. C. Flu.
 No. 16 van de „Reflector” geeft het portret van den te Leiden benoemden hoogleraar Dr. P. C. Flu (Surinamer van geboorte), met het volgende bijschrift:
 Een bijzonder man is met de „Vondel” naar Nederland vertrokken, een man, die voor de Indische hygiëne zeer veel, onnoemlijk veel heeft gedaan. Talrijke geschriften en monographieën hebben van zijn hand het licht gezien en

Restaurant SAUR, den Haag
 Lange Houtstraat, hoek Voorhout. 114
 Tel. Nos. H. 5045 en H. 5046.

Dejeuners, Diners, Soupers
 Specialiteit voor Visch en Zeeuwsche Oesters

Grand Hotel Restaurant
 „Central”
 In alle Kamers warm en koud water
 De meest bekende Inrichting der Residentie.

HOTEL PAULEZ
 geeft weder dagelijks van 3.30 tot 5.30 uur, zijn bekende intieme Afternoon-Tea-Concerten door het ensemble 154
WILLY HONSBEEK & Z

Indisch Restaurant
 Laan v. Meerdervoort 68
 DEN HAAG
 Geopend van 12 uur tot 8 uur

HOLLAND HOTEL
 tegenover de Wagenbrug
 Restaurant à la carte en pension
 DEN HAAG 163

ZUID-HOLLANDSCHE BIERBROUWERIJ
 DEN HAAG
 Bijkantoren te AMSTERDAM, BANDOENG, BATAVIA, SOERABAYA, BOMBAY, BRUSSEL, LONDEN, PARIJS 50
 Vraagt de alom bekende
Z. H. B. Bieren

Restaurant Royal
 'S-GRAVENHAGE
 Lange Voorhout 44 - Telef. 8580

HOTEL-PENSION PHILADELPHIA
 LEIDSCHEN WADE 94, tegenover het Leidsche Boschje.
 AMSTERDAM - TEL. Z. 3275.
 Zeer aanbevelenswaardig voor Indische Families.
 DAGELIJKS RIJSTAFEL.
 INDISCH EN EUROPEESCH RESTAURANT. 61
 KAMERS MET EN ZONDER BADKAMER.
 Lift. Centr. Verwarming

Nederlandsch Indische Escompto Maatschappij

Opgericht in 1857

Kapitaal f 50.000.000.—
waarvan geplaatst en
volgestort f 45.000.000.—
Reserve f 10.000.000.—

Hoofdkantoor te BATAVIA.

Agentschappen in de voornaamste plaatsen van Nederlandsch-Indië, te AMSTERDAM en te 'S-GRAVENHAGE,
Prins Hendrikplein 14.

Het Agentschap te 's-GRAVENHAGE belast zich met alle Bankzaken, alsmede met aan- en verkoop van Effecten. Neemt gelden à deposito en in rekening-courant tegen rentevergoeding.

Safe-Deposit.

Open en Gesloten Bewaarneming.

Rotterdamsche Bankvereniging

Kapitaal en Reserven f 105.000.000.—

(t. w. : kap. f 75.000.000.— en reserve f 30.000.000.—)

ROTTERDAM AMSTERDAM 'S-GRAVENHAGE

Boompjes Rokin Mauritskade
Coolsingel Zaandam Bezuidenhout
Delfshaven Naaldwijk Kneuterdijk
Feijenoord Schiedam Naaldwijk
Vlaardingen Vlaardingen Rijswijk
Scheveningen

Handelscredieten.

Voorschotten in rekening-Courant.

Deposito's.

Cheque-Rekeningen met rente-vergoeding.

Gelegenheid tot open en gesloten bewaargang.

SAFE-DEPOSIT.

Nationale Bankvereniging

Kapitaal en Reserven f 7.200.000.—

Hoofddirectie en Centrale Administratie te Utrecht.

Alkmaar Geldermalsen Purmerend
Alphen a/d Rijn Gouda Schagen
Amersfoort Gorinchem Schoonhoven
Apeldoorn Groenlo Sliebrecht
Arnhem Groningen Sneek
Assen Haarlem Stadskanaal
Barneveld Harlingen Terneuzen
Bodegraven Heerenveen Tholen
Borculo Helder (den) Tiel
Boskoop Hengelo (O.) Ulthoorn
Coeyorden Hoogeveen Utrecht
Culemborg Hoogezand Veendam
Delft Huis Veenendaal
Den Burg (Texel) Katwijk Vlisvingen
Deventer Leeuwarden Wildervank
Doornik Leiden Woerden
Dordrecht Leiden IJmuiden
Dordrecht Meppel Zierikzee
Drachten Middelburg Zutphen
Edo Nijmegen Zwijndrecht
Franeker Oostburg

DISCONTEEREN EN INCASSEEREN
WISSELS OP RINNEN- EN BUITENLAND

CENTRALE BANKVEREENIGING

Wolvenstraat 39 - 's-GRAVENHAGE - Telef. N. 1481

RENTEVERGOEDING VOOR DEPOSITO'S.

Met 1 dag opzegging 2 %
Met 3 maanden opzegging 3 %
Met 1 jaar opzegging 4 %
Zenden op aanvraag een uitvoerig Wekel. Beursoverzicht.
ADVIES BIJ BELEGGING.

DE BAS & Co., Bankiers HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:-: Safe-Inrichting. :-:

het is aan den eenen kant inderdaad te betreuren, dat de Indische samenleving dezen man moet derven, zij het ook dat hij een even eervol als gewichtigen werkring gaat vervullen. Professor Flu zal in Leiden een leerstoel bezetten om een reeks van discipelen af te leveren aan Indië. Onder zijne auspiciën worden die leerlingen klaar gemaakt om de kwaadaardige tropische ziekten te bestrijden. Professor Flu, de beminnelijke geleerde, zal te Leiden tot heil der menschen hier te lande werkzaam zijn. Wij wenschen hem veel succes in zijn schoonen werkring!

Herinneringen aan R. A. Kartini.

In het in Maart verschenen Nr. van Jong-Java (orgaan van de Studeerende Vereniging Jong-Java), een uitmuntend geredigeerd periodiek in courantvorm, schrijft Mohd. Istingo onder genoemd opschrift het navolgende:
„Reeds zijt Gij van ons heengegaan, doch niettemin blijft Uw naam het onderwerp van veler gesprekken en menig krantenartikel is aan U gewijd.
Zoo groot is Uw nalatenschap, zoo druk gelezen worden Uw brieven.

O, dat U dat niet hebt mogen beleven. Dat Gij de natuurlijke en verblijdende gevolgen van Uw werk niet zelf hebt mogen aanschouwen. Schoon zijn Uw brieven, liefderijk en edel Uw oogmerken. Maar zoo trotsch als wij — Uw landgenooten — op U zijn, zoudt U wel niet op Uw pennevruchten geweest zijn.

Daar ver, heelemaal in het verre Amerika, vinden Uw brieven talrijke lezers en lezeressen, en zoo'n groote belangstelling, als zij geooft hebben, zoudt Gij edele vrouw bij het opstellen ervan zeker niet verwacht hebben.

Daar in de nieuwe wereld worden Uw brieven in een vreemde, wellicht ook voor U onbekende taal overgezet, om de belangstelling van hen te trekken, die de taal, die U heeft gebezigd, niet machtig zijn.

In Spanje zelfs heeft men het plan opgevat Uw nalatenschap voor de bevolking van dat land begrijpelijk te maken. Maar.....

Waart Gij nog op deze wereld, Gij zoudt niet dulden, dat Uw brieven in al die vreemde talen werden vertaald, alvorens ze in Uw moedertaal overgezet waren. O, dat Uw landgenooten niet in die richting hebben gewerkt.

Heeft men het niet noodig geacht, dat de niet-Hollandsch sprekende Javanen Uw grootsch werk begrijpen?

Of ligt het verzuim in het feit, dat de Javaansche taal niet voldoende beoefenaars onder de zonen en dochteren van Java vindt, die in staat zijn Uw brieven in hun moedertaal over te brengen?

Wie zal de schoone taak op zich nemen om „Door Duisternis tot licht” in de Javaansche taal te vereeuwigen eer het te laat is?

Eer het te laat is.....

Zusters en broeders, op ons rust die plicht. Vooral op U zusters: Gij zijt immers van dezelfde gevoelens, als die vererde en edele vrouw? Door U zullen die ideeën van R. A. Kartini zuiverder worden weergegeven dan door een man, wiens gevoelsleven moet verschillen van dat van R. A. Kartini.

Doch neemt het volgende in acht:

De vertaler van R. A. Kartini's werk moet iemand zijn van Javaansche nationaliteit. De Soendanees dient in de Soendaasche, de Midden-Javaan in de Javaansche en de Madoerees in de Madoereesche taal dat werk hoog te houden.

Bekruipt U, zusters en broeders, bij het lezen van Soendaasche, Javaansche en Madoereesche werken, geschreven door een Europeaan, soms geen eigenaardig gevoel?

„Wij allen moeten er voor waken, dat deze taak ons niet door een ander wordt ontnomen.

Daarom vrienden, laat ieder, die zich maar eenigszins in taal gevoelt, zijn beste krachten inspannen om de edele gedachten van R. A. Kartini in onze schoone moedertaal te vertalen, opdat dit werk bewaard blijve voor het nageslacht in een taal, die ook de moedertaal was van deze edele vrouw.”

Mededeelingen van den Burgerl. Geneesk. Dienst.

Deel VII van jaarg. 1920 bevat een viertal bijdragen, alle geschreven door Dr. P. C. Flu; n.l. Verslag over de werkzaamheden aan het Geneeskundig Laboratorium te Weltevreden gedurende het jaar 1919. — Onderzoek Prise d'eau van Cheribon. — Onderzoek naar de levensduur van Stegomyia fasciata (muskieten) bij lage temperatuur. — Onderzoek naar de bacteriologische grond van zuiverheid van het water uit het meer Tjisaroea bij Sindanglaja.

Locale Belangen.

Afl. 19 (van 1 April) bevat een aanvulling van het door den hr. H. Heeljans voor het Ingenieurscongres te Batavia in 1920 ingediend preadvies over het wegvraagstuk op Java. — Verder in de rubriek Decentraliana een uitvoerige uiteenzetting van een „Vonnis van den landrechter te Semarang dd. 1 Dec. 1920 betreffende het verbod tot het rijden van wegen met motorrijtuigen”. Een rechtskwestie

Restaurant KOLLOFFEL

HEERENGRACHT 241 tusschen Gasthuismolensteeg en Raadhuisstraat.

AMSTERDAM - TELEF. N. 4390.

PLATS DU JOUR VAN 12-1.30 UUR. 216

Diners van 4-8 uur à f 1.40 (omvattende Soep of veorge-recht, Vleesch of Visch, Groenten, Aardappelen en Desserl).
ABONNEMENTSBOEKJES van 10 coupons f 13.—
Zondags geopend van 4.30 tot 7.15 uur.

Commanditaire Bankvereniging VISSER & Co.,

Noordeinde 167 DEN HAAG Tel. H. 680

Verricht alle Bankzaken

Administratie van Vermogens

Hypotheken Assurantiën Spaarkassen

tusschen den burgemeester van Semarang en geneesl. landrechter.

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Oorspronkelijke bijdragen in No. 42: De landelijke neringen en de sociale wetgeving, door L. — Een en over den Landbouw in Amerika (vervolg), door C. W. De standaardisatie van landbouwproducten, door S. De rubrieken cultuur- en landbouwberichten uit landen bevatten o.m.: Open brief aan H.H. Directeuren Kina-ondernemingen. — Inkrimping der rubberproductie. De productie van Robusta-koffie. — De ooftcultuur op — De veestapel van Bali en Lombok, door Dr. Vrijburg. Deli-assistenten-regeling. — Loonverlaging. — Het malaise.

Majoor Tjong A Fie. †

In het vorig Kol. Weekbl. vermeldden we reeds berichten over het overlijden van den op de Oostkust van Sumatra (en niet alleen daár) zoo gevierden majoor Chineez Tjong A Fie. De Reflector (No. 15 en 16) nadere mededeelingen (met veel illustraties) over zijn vaart. Men kan zich daardoor eenigszins een voorstelling van den man, met welk een eer en pracht de begrafenis van stoffelijk overschot heeft plaats gehad. We citeeren het navolgende:
„De stoet werd geopend door een ceremoniemeesterpaard. Aan de katefalk ging vooraf een tempel-wagen, in priesters waren gezeten, ter hand houdende een gebedenband, uitlopende in de lijkstafel en dus den gestorvene rechtstreeks verbonden tijdens zijn vaart. Onmiddellijk op de lijkbaar volgde de klaagvrou onder een wit baldakijn; daarop een tweetal auto's met bloemstukken en rouwkransen, waaronder vele Europeesche maatschappijen, firma's en particulieren. Daarachter sloten zich aan een zeventigtal auto's met gezeten, die den majoor de laatste eer bewezen.”

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 20: De suiker in den Volksraad en de beide Kamers der Staten-Generaal (vervolg), door H. J. van der Mandere. — Berichten van de Afdeeling museum van het Koloniaal Instituut. No. 5. De vezel: Crotalaria Usaramoënsis. — Rubberplanters-ging te Bandoeng (hierin: De toestand; wat kunnen doen om onze lasten te verlichten, door C. M. Hamaker). — Uittunnen volgens productie-gegevens en het optreden bruine binnenbast-ziekte, door J. R. Harmsen). — Celseberichten (De weersgesteldheid op Java. — Celseberichten Onderh. gedurende het eerste halfjaar van 1920. — De deelingen. — Arbeidsverhoudingen (Tantième-regeling de suiker). — Financieele berichten en verslagen.

Holland and her Colonies.

Van den Secretaris van de New-Yorksche Kamer van Koophandel voor Nederland en Ned. Oost- en West-Indië ontvingen wij de eerste aflevering van een maandschrift dat onder bovenstaanden titel door genoemde Kamer uitgegeven en dat ten doel heeft nauwere handelsbetrekkingen aan te knopen tusschen de Verenigde Staten en Nederland en zijne Koloniën.

In een uitvoerig schrijven, dat deze aflevering verpooft doet de Secretaris uitkomen, dat men in Amerika over algemeen onvoldoende wordt ingelicht over Nederland en de koloniën. Het doel van dit periodiek is nu, om Holland en de koloniën in den ruimsten zin des woords bij de Amerikanen beter bekend te doen worden. Alleen lezen we in bovengenoemd Ind. Merc.-nummer.

Archief voor de Rubbercultuur in Ned.-Indië.

De April-afl. bevat de volgende bijdragen: Over het komen van geaaguleerd melksap in de houtvaten Hevea Brasiliensis, door Dr. W. Bobillioff. — Latex-plantsoen in verband met den toestand van den aanplant, door Dr. O. de Vries. — Over het groote belang van het spoelen van versch bereide sheets in stroomend water over de witte streep, die somtijds op de doorsnede van sheets te zien is, door ir. Jhr. F. C. van Heurn.

Publicaties Ned. Indisch Landbouw-Syndicaat.

In afl. IV van den 13en jaargang is als Bijlage VII genomen een voordracht van Dr. Uité „Groenbemesting de rubbercultuur in Besoeki”. — Als Bijlage VIII een voordracht van Dr. W. H. Arisz „De waarde van het onderzoek bij Hevea voor de praktijk”.

Mededeelingen Proefstation der A.V.R.O.S.

Rubberserie No. 28. Herkenning en bestrijding van voornaamste ziekten en beschadigingen van Hevea Brasiliensis, door J. G. J. A. Maas. — No. 29. Schimmelsheets, door Jhr. F. C. van Heurn. — No. 30. Rapport betreffende het Oetrooti Fickendey (gepatenteerde werkwijze verhooging der productie van Hevea-boomen), door J. A. Maas.

HOTEL-CAFÉ-RESTAURANT
„DE ROEMER”
WAGENSTRAAT 34 - TEL. 8221
'S-GRAVENHAGE
Restaurant à la Carte den geheelen dag
Gelegenheid tot het
geven van Bruifooten, Diners en Soupers

C. P. A. NICOLAI
 DUNKLERSTRAAT 33 - TELEF. H. 7057
 hoek Valeriusstraat. 177
Specialiteit in Heeren-Modeartikelen
 Ruime keuze. Nieuwste Modellen.

HOEKER & ZN.
 Uitsluitend adres Heerengracht 435-437
 & Goud - Zilver &
 Paarden - Brillanten
 AMSTERDAM 193 Telefoon 309 Noord

TAAMS & KEYSER
 Bankastraat 10 's-Gravenhage
IN EFFECTEN. 192
 Speciale afdeling Incourante Fondsen.
 Cultures - Industrie - Handel.
 Ons blad wordt op aanvraag geregeld toegezonden.
 COUPONS. REK.-COURANT.

Handel en Bedrijf.
 In het Nr. van 1 Maart (eerst nu verschenen) voortzetting der beschouwing over het scheepvaartverkeer met Indië.

Zendingsperiodieken.
 De Zendingsactie in Nederland, door D. Bakker. — Mid-Java ten Zuiden. Zendingsgeschiedenis, door D. Pol. — Herinneringen aan de Soemba-zending (vervolg), door H. Dijkstra. (De Macedoniër, Mei 1921).
 Het den Zendingarbeid op Zuid-Oost-Celebes, door H. van der Klift. (Orgaan Ned. Zending Vereeniging, Mei 1921).

Omgang met werkvolk op ondernemingen.
 Het volgende ontleenen we aan het Alg. Landbouweekbl. voor Ned.-Indië. Blijkbaar is het afkomstig van een geëmployeerde op een cultuuronderneming.

De boom met de hantoe.

Al was het mijn gewoonte om alle boomen, waaraan volgens de koelies maar een reukje van heiligheid zat, te laten staan, deze keer moest er één vallen, om precies welke reden herinner ik me niet meer. Een heilige boom was het eigenlijk niet, feitelijk was hij gevaarlijker, want in plaats van den geest van een oude hadji, die zich tevreden stelt met de noodige eerbewijzen, school er een „hantoe" in. Wat voor soort slechte geest het was, heb ik niet kunnen vinden, maar wel weet ik dat allen even huiverig waren om den hijl aan den wortel te leggen.

Toen riep ik vrijwilligers voor, met een extra-belooning van f 5.—; want het was een kanjer van een boom. Ze keken mekaar eens aan, ze aarzelden en toen trad Wongso naar voren, een flinke, sterke kerel, rustig en betrouwbaar. Hij was brani, hij zou het doen.

En hij deed het. In den middag van den derden dag viel de hantoe-boom met een geweldige smak, die den omtrek deed dreunen, tegen de wereld en Wongso stak zijn vijf vingers op.

En ik dacht niet meer aan het geval. Maar den volgenden morgen op de rol stond Wongso ver buiten de rij van zijn kawans, dreigend stappend met een scherp geslepen bijl en de mandoor waarschuwd, dat Wongso vreemd was geworden. Ik voelde direct het verband en begrijpend wat er gebeurd moest zijn, liet ik hem door vier man van achteren vastgrijpen en onschadelijk maken. Hij brulde als een bezetene en toonde alle verschijnselen van volslagen krankzinnigheid.

Als ik recht naar hem toe gegaan was en hem tekst en uitleg van zijn houding gevraagd had, dan had ik een moorddaanlag, misschien een moord geprovoceerd. Nu werd hij naar het kantoor gezonden en ziet, in den namiddag, wie komt daar aanstappen, rustig en zeker als altijd? Wongso, die me vraagt of hij weer aan het werk mag gaan. Hij was weer beter. Maar hij verzekerde me, dat de hantoe uit den boom in hem gevaren was en hem dwong gekke dingen te doen.

Ik vraag me nog altijd af wat hier de grootste invloed heeft uitgeoefend: Autosuggestie, of de biogeërende spotterijen en vrees van zijn kawans in den pondok.

Bijdragen in vreemde talen.
 The development of New Guinea. III. (The Dutch East-Indian Archipelago, Vol. III. No. 54).
 Migrations of cultures in British New Guinea, by A. C. Haddon. — Papuan cat's cradles, by D. Jenness. — Masks and moieties as a culture complex, by A. L. Kroeber and C. Holt. (Journal of the Royal Anthropol. Institute, July—Dec. 1920).
 Announcements regarding the Dutch East Indies, by Prof. A. C. Kielstra. (Commercial Holland, May 1921).
 O. Beccari. Nelle foreste di Borneo. Viaggi e ricerche di un naturalista. Con 72 tavole. II Edizione. (Firenze, Fratelli Alinari).
 Kapitalprobleme bei Pflanzungsunternehmen (Schluss), von Dr. Th. Preyer, Batavia (olieleverende gewassen in Ned.-Indië). (Der Tropenpflanzer, März—April 1921).

Suriname.
 Op vragen van den heer Ketelaar betreffende het terugbetalen aan gewezen burgerlijke ambtenaren betaalde bijdragen voor pensioen, luidt het antwoord van den Minister van Koloniën:
 De ondergeteekende heeft de Koningin in overweging gegeven om, gebruik makende van de bevoegdheid, Haar verleend bij het tweede lid van artikel 49 van het Regeeringsreglement van Suriname, de koloniale verordeningen van 10 December

1920 (Gouvernementsblad No. 90), houdende bepalingen omtrent het vervallen van de door de ambtenaren en gewezen ambtenaren te betalen bijdragen voor pensioen, en van 7 Februari 1921 (Gouvernementsblad No. 6) tot wijziging van even-gemelde verordening te vernietigen. Dit voorstel berust op de overweging, dat die maatregelen, voor zoover zij ook van toepassing zijn op de gepensioneerde Surinaamsche landsdienaren, verder gaan dan de Regeering ten aanzien van de Nederlandsche gewezen ambtenaren gemeend heeft te mogen gaan en derhalve, zij het ook indirect, op de Nederlandsche schalkist lasten zouden leggen, welke de Regeering met betrekking tot de door Nederlandsche gewezen ambtenaren verschuldigde bijdragen niet toelaatbaar heeft geacht. Zooals de Minister van Financiën op 15 Maart l.l. in antwoord op de interpellatie van bovengenoemd lid van de Tweede Kamer (Handelingen bladz. 1818—1820) heeft verklaard, kan de Regeering geen termen vinden om de gepensioneerde rijksambtenaren van de bijdrage voor weduwen- en weezenpensioen te ontheffen. Wel is ten deze aangelegenheid nog niet voorgoed afgehandeld, aangezien de heer Ketelaar sedert, gebruik makende van het aan leden der Tweede Kamer toekomende recht van initiatief, bij brief van 7 April l.l. tot voormeld doel een wetsontwerp heeft aanhangig gemaakt, doch de Regeering zal haar oordeel omtrent dat wetsontwerp moeten opschorten, totdat de behandeling daarvan bij den Raad van State en in de Staten-Generaal zal zijn afgelopen.

Het ligt derhalve voor de hand, dat ook de overeenkomstige regeling voor Surinaamsche gewezen ambtenaren, welke aldaar bereids in toepassing is gebracht, zoo spoedig mogelijk buiten werking gesteld moet worden. Eerst wanneer de beslissing van den Nederlandschen wetgever over het onderwerp is gevallen, zal het oogenblik zijn aangebroken, waarop de Surinaamsche wetgever behoort te overwegen, wat zijnerzijds in deze te doen is.

Aangezien intusschen de verordening ten aanzien van de in Suriname gevestigde gepensioneerde landsdienaren, ingevolge het Regeeringsreglement, uitgevoerd moet worden totdat eventueel door de Koningin bevolen vernietiging in de kolonie in werking zal zijn getreden, heeft de ondergeteekende opdracht gegeven die uitvoering tot evenbedoeld tijdstip uit te strekken ook tot hen, wier pensioenen hier te lande worden betaalbaar gesteld.

Voor zooveel nodig, teekent de ondergeteekende hierbij aan, dat in de aan Hare Majesteit voorgestelde vernietiging van de aangehaalde verordeningen mede noodzakelijk begrepen moest zijn het gedeelte hiervan, waartegen op zichzelf geen bezwaar bestond.

Tegelijkertijd zijn daarom bij het ter zake handelend ontwerp-besluit de daarop betrekking hebbende voorzieningen hersteld.

Wij ontleenen aan „De West":
 De crisis in de kolonie uit zich o.m. door een buitengewone slapte in handel en bedrijf.
 Daar de plantages het ergst getroffen zijn, worden de uitgaven op de ondernemingen tot het onvermijdelijke beperkt. Er wordt niet gebouwd, evenmin gerepareerd, zoodat er geen werk is voor ambachtslieden, terwijl bij de zaagmolens en verdere houthandelaren nagenoeg geen bestellingen inkomen. Verbruiksartikelen worden beperkt tot het strikt noodzakelijke, zoodat er in den handel weinig of niets omgaat.

De aanvoer in de kolonie ondervindt sterk den terugslag daarvan. De laatste drie maanden komen de schepen binnen met niet de helft van de vroegere lading. Niettemin is de markt overvoerd, want in de tweede helft van het vorige jaar, toen de prijsdaling intrad, hebben buitenlandsche leveranciers zich gehaast om alle loopende orders onmiddellijk uit te voeren. De aanvoer was toen plotseling veel grooter dan de behoefte en het meest hachelijke

Bank-Associatie
 Wertheim & Gompertz 1834 en Credietvereniging 1853.
ALLE BANKZAKEN. 187
 Kapitaal en Reserves f 11.500.000.— Twintig Kantoren

POSTCHEQUE & GIRODIENS
 Al wie veel reist of dezen zomer naar buiten gaat, **neme een postcredietbrief.**
 Er bestaat geen gemakkelijker en en veiliger middel om over geld te beschikken als men dit nodig heeft

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ
 Gestort Kapitaal f 80,000,000.—
 Statutaire Reserve - 17,353,284.—
 Buitengewone Reserve - 22,680,000.—
 Hoofdkantoor: AMSTERDAM.
 Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.
 Vestigingen in Nederlandsch-Indië, Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten. — Incasseeringen en Financieringen. — Schriftelijke of Telegrafische Credieten. — Reiscredietbrieven. — Deposito's. — Rekening-Courant. — Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

Algemeen Assurantiëkantoor DE BAS
 Fluweelen Burgwal 6 - DEN HAAG - Telefoon H. 4659
 Bezorgt U elke gewenschte verzekering op de billijkste conditiën.

Handel- en Cultuur-Maatschappij
 Gevestigd te AMSTERDAM, Prins Hendrikkade 79. 214
 Telefoon 49 Noord, Telegram-adres: Amesz, Amsterdam.
 IMPORT van alle Nederlandsch-Indische producten. Neemt op zeer billijke conditiën vertegenwoordigingen aan van in Nederlandsch-Indië gevestigde firma's.
 Belast zich met den verkoop van — en geeft voorschot op producten als: Tabak, Koffie, Rijst, Oliehoudende Oewassen, speciaal Copra, Sesame Zaad, Grondnoten, enz.
 EXPORTEURS van alle voorkomende artikelen zooals: Textiel-, Papier-, Ijzer- en Staalwaren, Sundries, Levensmiddelen, enz.
 BANKIERS: Nederlandsche Handel-Maatschappij.

Ziekte-Verzekering
 is de aangewezen Maatschappij
 de
Centrale-Onderlinge
 Ziekenkas onder Administratie der Z. H. V.
 Pletterijkade 50 's-Gravenhage

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK
 AMSTERDAM BATAVIA 's-GRAVENHAGE
 Ampenan, Bandoeng, Bombay, Calcutta, Cheribon, Gorontalo, Hongkong, Kobe, Makassar, Medan, Menado, Palembang, Pekalongan, Probolinggo, Semarang, Shanghai, Singapore, Soerabaya, Tegal, Tjilatjap, Weltevreden.
 Kapitaal f 55.000.000.— Reserven f 43.000.000.—

DE ALGEMEENE SPAARVERZEKERING

ANNA VAN SAXENPLEIN 3
's-GRAVENHAGE

Oppericht

... 1907 ...

Coöperatief Spaarsysteem

Alléén in 1920

werd ingeschreven voor

3 1/2 Millioen Gulden

VRAAGT GRATIS BROCHURE!

UTRECHTSCH BANKVEREENIGING

OPGERICHT 1873.

Kromme Nieuwe Gracht 29

UTRECHT

Behandelt alle Bankzaken.

Verhuurt loketten in hare Brand- en
Inbraakvrije bewaarkluis.

De Directeuren: ANTON M. DE LEEUW
W. RIJCKEN Gen. 31

HAARLEMSCHE BANKVEREENIGING

HAARLEM, LEIDEN, AALSMEER
BEVERWIJK, BLOEMENDAAL
EDAM, HILLEGOM, HOOFD-
DORP, LISSE, PURMEREND
IJMUIDEN, ZANDVOORT.....

KAPITAAL EN RESERVE ca f 5.000.000.—

GENEESKUNDIG ONDERZOEK

vóór het

HUWELIJK

Voorstanders hiervan, op het punt van trouwen,
kunnen op kiesche wijze hun doel bereiken door
als bruidsgeschenk aan te bieden een polis der

NILLMIJ ...van...
1859

Jaarpremie voor f 5000.— uit te keeren op 65 jaar,
of eerder bij overlijden, voor 'n 25-jarige f 108.50

's GRAVENHAGE, Veenestr. 1, Tel. H 1389
AMSTERDAM, Weteringschans 100, Tel. Z 8793

NIJMEGEN.

TE KOOP, op eersten stand, solied gebouwd
HEERENHUIS, hoekhuis met tuin, bevattende 10
Kamers, 2 Serres, Bédkamer en centrale verwarming,
van binnen beschilderd. Aanvaarding bij overeenkomst,
desverlangd met overname van Kleeden, enz.

Brieven franco onder No. 240 aan Boekhandel
Firma H. TEN HOET, Nijmegen. 861

was nog, dat men overkropt zat met artikelen, die
nog onder de dure prijsnoteringen waren besteld.
Vandaar dan ook, dat de prijsdaling in het buiten-
land slechts langzaam in de kolonie wordt gevolgd,
hoewel de kooplieden ten slotte noodgedwongen
verplicht waren om de goederen zonder winst of
met verlies van de hand te doen.

De abnormale aanvoeren in de vorige maanden
dwingen tot groote remises naar het buitenland, die
zeer bezwaarlijk uit te voeren zijn, nie alleen om-
dat een groot deel der voorraden nog niet verkocht
is, maar ook omdat de kolonie — door de stagnatie
in den verkoop harer producten — geen voldoende
vorderingen heeft op het buitenland om een equi-
valent te stellen voor de remises. Voor de Surinaam-
sche Bank wordt het daardoor steeds bezwaarlij-
ker om wissels op het buitenland te accepteren.

Alles te zamen genomen is de toestand buitenge-
woon critiek te achten en vraagt men zich angstig
af wat de gevolgen zullen zijn als de crisis lang aan-
houdt.

De West van 13 April ontvangt van een der
grootste suikerondernemingen de volgende beschou-
wingen over de suikercultuur.

In het algemeen kan van de industrie gezegd
worden, dat zij begin 1920 in een vrij gunstige po-
sitie verkeerde wegens den hoogen stand der markt
in het buitenland, met het vooruitzicht dat note-
ringen wegens een vermoedelijk tekort aan product
nog meer zouden oploopen. Fabrikanten in Suri-
name vertrouwden, dat zij hiervan voordeel zouden
kunnen trekken, doordat een ruimer voorziening in
arbeidskrachten het hun mogelijk maakte om meer
zorg aan hun aanplant te besteden en dien uit te
breiden.

Tegen veler verwachting in, trad echter in de
tweede helft des jaars een zeer sterke prijsdaling
in en de veel verminderde kooplust maakte dat eind
1920 nog een groot deel der Surin. suiker uit den
oogst van dat jaar onverkocht in buitenlandsche
pakhuisen lag opgeslagen.

Algemeen hoort men, dat door die prijsdaling de
suikerindustrie in groote moeilijkheden is geraakt,
dat de productiekosten niet langer door den ver-
koopsprijs gedekt worden en dat het evenwicht
slechts zal te herstellen zijn door vermindering der
gedurende den oorlog zoo hoog opgevoerde arbeids-
loonen. Dat die laatste maatregel niet zonder strijd
is door te voeren, is begrijpelijk.

De opvoering der loonen, de hooge kosten van
materialen, de minder goede toestand waarin
veelal de machinerieën zich bevinden, de geringe
productie, als gevolg van een tekort aan arbeids-
krachten en de opgelegde verplichting tot rijst-
planten, de dwang der regeering den suikerfabri-
kanten opgelegd om een ongelimiteerde hoeveel-
heid van hun product voor binnenlandsch verbruik
beschikbaar te stellen etc. etc., maakten het slechts
mogelijk om met voordeel te werken zoolang de
prijzen in het buitenland op abnormale hoogte ble-
ven.

Was einde 1920 de toestand der suikerindustrie
in Suriname verre van rooskleurig, toch behoefte de
toekomst niet donker te worden ingezien. Een be-
tere regeling der betaling van koelieaanvoerkosten
kwam in 1920 tot stand en het vooruitzicht be-
staat, dat vooreerst arbeiders in voldoende hoeveel-
heid zullen kunnen worden aangevoerd. Zulks stelt
de suikerplanters in staat om de oogsten geleidel-
'k op te voeren en om, als gevolg dier hogere pro-
ductie, te komen tot een daling van den kost-
prijs. Dit doel zal men mede trachten te bereiken
door verbetering der fabrieken, waartoe men allicht
zal overgaan nu nieuwe machinerieën weder uit-
gezonden kunnen worden.

De gouverneur stemde, in navolging van een in
Nederland genomen maatregel, toe om een limiet
te stellen voor het binnenlandsch suikerverbruik
en een verhooging van den verkoopprijs tot iets bo-

Instituut W. G. TAANMAN

de Perponcherstraat 101—103 's-Gravenhage

- Afd. A. Opleiding voor eindexamen H. B. S. 5-j. c. Inst.
voor de Marine, Milit. Acad., Cand. O.-I. amb.
- Afd. B. Opleiding voor Cadettensch., Zeevaartsch., Middelb.
Kol. Landbouwsch., Machinistensch., enz.
- Afd. C. Lager Onderwijs voor Leerl. van af 6 jaar.
Opl. 1ste kl. Gymn. en H. B. S.

G. J. R. VAN DER GAAG & ZOON
GROENMARKT 27
TELEFOON No. 2512

DROGERIEN :: CHEMICALIËN
DEPOT DER MEEST BEVENE BINNEN-
EN BUITENLANDSCHE SPECIALITEITEN

ven de kosten van aanmaak, zulks met ingang van
1 Jan. 1921.

Uit hetzelfde nummer het volgende bericht:
Ten einde den uitvoer van sinaasappelen te be-
vorderen, is door den Beheerder der Koloniale
vaartuigen de vracht naar Demerara gesteld op
f 0.25 per krat van 36x38x42 c.M. voor sinaas-
appelen, welke door tusschenkomst van het Departement van Landbouw verscheept worden.

De West schrijft, dat er kans bestaat dat er een
geregeerde driewekelijksche vaart op New-York
komt, en wel van de Clyde Steamship Company.
In deze maatschappij is de Raporel Line, die reeds
op Suriname voer, opgenomen. De vaart zal naar
Paramaribo veertien dagen duren, slechts twee
tussenstations zullen dan worden aangedaan,
Trinidad en Demerara. De terugreis zal wat langer
zijn. De vaart zal zoo worden ingericht, dat goe-
deren voor Europa kunnen worden aangenomen
voor dezelfde prijs als de booten met rechtstreek-
sche verbinding met Europa berekenen. Ook zullen
de booten van mailkamers voorzien zijn. Een verte-
genwoordiger van deze lijn, de heer Kervan, be-
vindt zich op het oogenblik in de kolonie om gege-
vens te verzamelen.

In de maand Juni wordt te Paramaribo een
Nurseboot verwacht voor het terugvoeren van
Britsch Indische immigranten naar hun land. Er
hebben zich een tweedtalzend immigranten aange-
meld voor terugkeer, doch men vermoedt dat een
groot deel daarvan zal terugkomen op het besluit
om te repatriëren.

Het vervoer kost 25 pond sterling per volwas-
sen persoon, wat bij den huidige koers ongeveer
290 gulden is. De Rotterdamse Lloyd had voor
het vervoer gevraagd f 360 per immigrant. De reis
per Nurseboot is dus f 70 per volwassen persoon
goedkoper. Aannemende dat er ongeveer duizend
personen zullen vertrekken, beteekent dit een be-
sparring van zeventig duizend gulden.

De West van 5-April schrijft:
Het gouvernement heeft bericht ontvangen van
het opperhoofd Amakti aan de Marowijne, dat hij
last gegeven heeft om het transport te hervatten.
Hij betuigt zijn leedwezen over het gebeurde. Men
verwacht dat reeds deze week het verkeer over de
watervallen hervat is.

Naar het schijnt heeft de posthouder van Lier
goede diensten bewezen bij de pogingen om aan
de Boschnegersstaking een eind te maken. Hij zou
geheel het vertrouwen van Amakti hebben weten
te winnen, zoo zelfs dat deze in een vergadering
met zijn hoofden verklaard zou hebben, dat de kar-
pateins de bevelen van den heer van Lier moesten
gehoorzamen.

De heer van Lier, die zich te Drietabbetje be-
vond, deed pogingen om al dadelijk van daar
eenige booten naar de Lawa te sturen, om de pla-
cers van de Compagnie des mines d'or in de ge-
legenheid te stellen brieven te verzenden naar Al-
bina en, zoo noodig, ook zieken af te voeren.

Omirent de staking lezen wij in „De Surinamer“
van 24 April:

De zaak in de Marowijne is nog niet heelemaal
klaar. Zoo vernamen wij van uit Albina, dat de
Franschen geen lading naar boven krijgen. Tot 19
April was nog geen enkele corjaal met Fransche
lading vertrokken. De drijver van dit alles moet
granman Awansi zijn. L.J. 18 April kwam een
ambtenaar van St. Laurent om boschnegers te
zoeken om drie Franschen naar de Lawa te bren-
gen. Het is hem echter niet mogen gelukken. De
Franschen zijn voornemens, dat heerschapp van een

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. Krul
Salon de Rafraichissements
NOORDEINDE 44 DEN HAAG

Adverteeren doet verkoopen.

Wissel In- en Verkoop.
Credietbrieven.
Telegrafische
Uitbetalingen.

Hollandsche Bank voor West-Indië

Heerengracht 252 **AMSTERDAM** Telefoon N. 3290
CURAÇAO **CARACAS**
130 **VENEZUELA**
Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië,
Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.

Incasseeringen.
Handelsinformaties.
Rembours- en
Document-Credieten.

Arvansi eens goed de les te lezen en zoo noodig
andere maatregelen te treffen.

* * *

De heer Th. A. C. Convalins schrijft aan „De
West” van 19 April:

Het is mijn voornemen, om in vereeniging met
enige vooraanstaande mannen uit het negerras
onze maatschappij een gedenkboek van den
overleden predikant W. C. Blijd uit te geven. Daar-
voor worden bijdragen gevraagd van kennissen van
den heer Blijd, die tot het zwarte ras behooren, of
sympathie voor gevoelen. Deze bijdragen in
verschillende vormen verzameld, zullen gedeponereerd worden
in Noord-Amerika. Bovendien zullen er stappen
worden gedaan, om den heer Blijd in Amerika te
kunnen opnemen onder de mannen van beteekenis
tot het zwarte ras.

* * *

Naar „De West” verneemt, is er een plan ont-
worpen, om eindelijk een afdoende oplossing te be-
reiden voor de drinkwatervoorziening van Nickerie.
Het plan bestaat hierin, dat een kanaal zal wor-
den aangelegd van de Nannikreek naar Waldeck,
waardoor het water wordt geleid naar Nieuw Nic-
kerie.

De uitvoering van het plan zou geheel of voor
een deel komen voor rekening der bewoners in
Nickerie.

Curaçao.

Het aftreden van den Gouverneur.

Voor *Voz di pueblo* kwam het aftreden van den
Gouverneur niet zoo geheel onverwacht. Gezien de
gehele toestand en i beleid van zaken, vond men
het zeer te betwijfelen of zulk een Bestuur wel duur-
zaam kon zijn. Ook dit blad onthoudt zich van een
beoordeeling der „ware motieven” van dit weg-
gaan.

Over het beleid van den Gouverneur is het blad
niet best te spreken: „Als wij thans de balans op-
maken van het bestuur van den heer Helfrich, zul-
den wij tot ons leedwezen moeten constateeren, dat
er letterlijk niets is gedaan geworden in het twee-
jarige bestuur, dat zou kunnen worden aangemerkt
als in het belang der kolonie te zijn.”

De benoeming van den heer Muskus.

De schrijver van het stuk, waaruit wij hierboven
het laatste aanhaalden, blijkt de heer C. H. Jonck-
heer, de eerst voorgedragene in de vacature-Wertz-
ing van den Koloniale Raad te zijn, toen de heer R.
Muskus benoemd is door de Kroon. Althans aan
het slot daarvan heet het: „Een der laatste daden
van den heer H. treft ons rechtstreeks en al had-
den wij voor ons voorgesteld den regel in toepas-
sing te brengen „de mortuis nil nisi bene”, zien
wij ons toch genoodzaakt die daad van den demi-
curiair landvoogd verder te bespreken.

In een volgend stuk „De laatste troef”, wordt
beweerd, dat men „met het oog op de geves-
teerde gewoonte” van den Raad om eigenlijk één
candidaat te kiezen, terwijl een tweede candidaat
voor den vorm wordt genomen, omdat de wet nu
samen een tweetal voorschrijft, tot de conclusie
men moet, dat de heer Helfrich geen rekening
moet houden met de aanbeveling van den Raad.
Art. 67 Rr. luidt: „De Koloniale Raad is samen-
gesteld uit dertien leden, door den Koning te be-
noemen” en art. 73: „De Koloniale Raad dient
voor elke opengevallen plaats onder de leden eene
aanbeveling van twee personen aan den koning
te doen.”

En den eerst voorgedragene, den heer Jonckheer,
den de Gouverneur niet wenschen, omdat hij in
den heer de hoofdredacteur zag van *Voz di pueblo*,
door welk blad de Gouverneur, naar hij zou gezegd

hebben, zich meermalen gegriefd zou hebben ge-
acht:

In hetzelfde stuk volgt daarna eene opsomming
van de goede kwaliteiten en van den staat van
dienst van den heer Jonckheer, die, en dit aan het
adres van de *Amigoe*, even goed bekend is op de
drie bovenwindsche eilanden als de heer Muskus
op Bonaire, waar de heer Jonckheer bovendien
ook verscheidene jaren gewoond heeft. De heer
Jonckheer, die „na korten tijd in de rechten te heb-
ben gestudeerd”, zijn diploma als praktizijn be-
haalde, is gouvernements ambtenaar geweest en is
thans „rechtskundig adviseur van de Maduro’s
Bank en bij de firma S. E. L. Maduro & Sons, bij
welke laatste firma hij tevens is chef van de af-
deeling Stoomvaartagentschap.

Een exemplaar van het nummer van *Voz*, waar-
in dit alles en meer wordt meegedeeld, zou aan
den Minister van Koloniën gezonden worden om
te beoordeelen of het wel in het belang der kolonie
was de voordracht van den Koloniale Raad ter
benoeming van den heer Jonckheer naast zich
neer te leggen.

Wij meenen daarom goed te doen, ook onze
lezers eenigszins op de hoogte te brengen.

Ambtenaarssalarissen.

Voz di pueblo wijst op de volgende wanverhou-
dingen, nu voor het garnizoen de Indische salari-
eering is ingevoerd en men daarboven nog ook over
1920 hooge duurtebijslagen heeft toegekend.

Een kapitein verdient tweemaal zooveel als de
procureur-generaal, een 1e luitenant meer dan de
hoogst gesalarieerde ambtenaar na den Gouver-
neur, sergeant-majors adjudanten (?) meer als
leden van het Hof van Justitie en verschillende
hoofdamtaren.

Inderdaad, dat is heel erg.

Prins Hendrik.

In *La Cruz* lezen wij, dat de Venezuelaansche
regering aan Prins Hendrik de medaille van de
Instruction Publica heeft toegekend.

De Gouverneur in Venezuela.

Men heeft veel werk gemaakt van het bezoek,
door Gouverneur Helfrich aan Caracas en de Ve-
nezuelaansche autoriteiten.

Zaterdag 9 April kwam het gezelschap te La
Guayra aan en ging per exprestrein vandaar naar
Caracas. In beide plaatsen waren commissies van
ontvangst. Denselven dag werd een bezoek ge-
bracht aan den provisioneelen president, Dr. Mar-
quez Bustillos en aan den Minister van buitenland-
sche zaken, welke bezoeken onmiddellijk beant-
woord werden. De Gouverneur en de Nederlandsche
gezant, de heer D’Artillac Brill, zijn benoemd tot
groot-officier der Orde van het Borstbeeld van
den Bevrijder (2e klasse), welke onderscheidingen
Zondag 10 April plechtig zijn uitgereikt. Dien dag
had er ook een stierengevecht plaats en een maalt-
tijd, door Gouverneur Helfrich aangeboden.

Eenige openbare instellingen zijn bezocht als het
station voor draadlooze telegrafie, het gebouw van
den openbaren gezondheidsdienst, de waterleiding
van Caracas, de school voor kunstnijverheid, de
Rijks cement- en textielfabriek, de bibliotheek van
het congres en de Nationale bibliotheek.

In het Pantheon heeft de Gouverneur een ge-
denksteen onthuld op het graf van Simon Bolivar
en een krans gelegd op het graf van Brion.

Ook is nog gedurende des Gouverneurs verblijf
ingewijd het nieuwe gebouw der Hollandsche bank
voor West-Indië.

Wij ontleenen dit korte overzicht aan de uit-
voerige verslagen in de *Amigoe di Curaçao*, die ver-
der wemelen van diners, maaltijden, tea’s, lunchen,
avondpartijen en bals. Het is gelukkig, dat het blad
ook nog melden kan, dat de Gouverneur 22 April
behouden terugkeerd is.

Admiraal Brien.

Deze Venezuelaansche vrijheidsheld is, zooals

Een keurig,
zeer gewild,
tevens practisch

CADEAU VOOR DAMES

IS

François Blom's Moderne Kookkunst

VERZAMELING

VAN

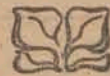
uitgezochte en beproefde Recepten, Opmer-
kingen over het toedienen der spijzen en
wijnen, over het samenstellen van
Menu's, opmerkingen over ge-
reedschap, voorraad, enz.

BENEVENS RUIM

100 Afbeeldingen
van Opgemaakte Schotels

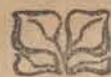
EN EEN

ALPHABETISCH REGISTER

BEKROOND MET DE GOUDEN MEDAILLE

op de Voedings-Tentoonstelling te Parijs 1889 en de
Kookkunst-Tentoonstellingen te Antwerpen 1889
en 's-Gravenhage 1892 en met het
Eere-Diploma op de Tentoon-
stelling te 's-Gravenhage 1905.

Ingenaaid f 4.- In linnen stempelband f 5.-

Verkrijgbaar in den Boekhandel en bij
de Uitgeefster de N.V. TEN HAGEN. Den Haag.

JAVA-CHINA-JAPAN LIJN
Eigen kantoren der Maatschappij te AMSTERDAM, HONG-
KONG, SOERABAYA, KOBE en SAN FRANCISCO.
Regelde stoomvaartdiensten tusschen
Nederlandsch-Indië, China en Japan.

JAVA-PACIFIC LIJN
(onder Directie der Java-China-Japan Lijn).
Maandelijkse dienst tusschen Ned.-Indië
en San Francisco.

Ken. Ned. Fabriek van Gouden en Zilveren Werken.
VOORSCHOTEN.

FILIALEN te Wolvecraden, Rijswijk 17; 193
s-Gravenhage, Plein 2; Rotterdam, Hoofdsteed 26;
Utrecht, Cheetstraat 32; Middelburg, Lange Delft 133.

Bevelen ons beleeft
aan voor levering
van alle soorten
Brandstoffen

N.V. Brandstoffenhandel v.h. F. BREURE & ZON
Telefoon H. 1880 en H. 3331
Waldeck Pymontkade 88 - Den Haag

**Stookt onze
1^e soort
Turfbricketten**

Instituut „VAN WIJNGAARDEN“
Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes.
2de Schuifstraat 332 (Duinoord), Den Haag. 188
Afd. A (6 leerjaren) opleid. H.B.S., Lyceum en Gymnasium
Afd. B (3 leerjaren) voor leerlingen boven 12 jaar. Op-
leiding voor verschillende examens.
Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar. 188
Kleine klassen, ruime lokalen, Centr. verwarming, Electr. verlichting.

HOFLEVERANCIERS.

Wed. H. RAHDER & ZON
Wijnhandelaren

Filiaal: 's-Gravenhage
Hoofdkantoor: Amsterdam
Filiaal: Arnhem
Filiaal: LM Gorinchem
Heemskerkstr. 1a Binnenkant 25 N. Plein 15 O. Vischmarkt
Tel. H. 3493. Inters. Tel. 389. Tel. 286. Tel. 61.

Prijscouranten worden
op aanvraag gaarne toegezonden.

Voor Export speciale conditiën.

**N.V. MEUBELFABRIEK
V/H LE COINTRE & CO.**

Ameublementen
Belimmeringen
Gordijnen
Tapijten.

Modelhuis: Oude Molstraat 32
'S-GRAVENHAGE TEL. H. 8088

Wed. G. STREITWOLF
Noordeinde 105, 's-GRAVENHAGE, Tel. H. 2413

GUMMI SPONSEN
SPONSEN ZAKKEN
BADMUTSEN

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleding wilt laten
Oppersen, Repareeren, Keeren, Moder-
niseeren, Vermaken, opnieuw Voeren,
onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij
maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM“
Anna Paulownastraat 30a, Tel. 4947
DEN HAAG

De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

men weet, op Curaçao geboren. In dit jaar, 27 Sep-
tember, zal zijn honderdste sterfdag gevierd wor-
den. Onder eerevoorzitterschap van den Venezue-
laanschen consul heeft zich eene commissie ge-
vormd tot voorbereiding dezer feestviering.

Aan het eerste van een paar artikelen, door de
Amigoe di Curaçao aan den held gewijd, ontleenen
wij, dat Brion, in 1782 geboren, in Holland zijne
opvoeding ontving, daar bij Bergen en Castricum
streed tegen de Engelschen en Russen in 1799, in
1803 op Curaçao terugkeerde en deelnam, op 23-
jarigen leeftijd, aan het afslaan van den aanval der
Engelschen onder Lord Murray.

La Cruz stelt voor den Waterkant van Otrabanda
te herdoopen in Avenida Brion en verwacht op
27 September a.s. een officieele afvaardiging uit
Venezuela.

Luidklok van de Protestantsche kerk in dienst gesteld.

Woensdag 20 April 1921, des middags te 12 uur,
werd de in het begin van deze maand per s.s. „Stuy-
vesant“ alhier aangebrachte luidklok van de Pro-
testantsche kerk in dienst gesteld.

Deze nieuwe klok, die tevens dienst moet doen
om de uren aan te geven van het in den toren dier
kerk zich bevindende uurwerk, de stadsklok ge-
heeten, werd daags te voren, den 19en April, in
den toren gebracht ter vervanging van de oude klok,
die sedert April 1909 was gescheurd.

De nieuwe in 1920 gegoten klok is geleverd door
de bekende sedert het jaar 1795 bestaande firma
A. H. van Bergen, te Heiligerlee — Groningen —
Holland.

De oude klok draagt het opschrift:

„Me fecit Pieter Seest, Amstelodami, Anno 1764“.

Zij is in 1769 voor 't eerst gebruikt, heeft haar
werk in gaven toestand juist 140 jaar verricht en
daarna nog 12 jaar. In die dagen was Johannes
Ellis hier predikant, tijdens Directeur Rodier.

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen.

Amerika—Djambi.

Op den dag, waarop ons vorig nummer ter perse ging,
verscheen het Oranjeboek, dat o.m. de, met Amerika ge-
voerde correspondentie, over de exploitatie van de petroleum-
bronnen, publiceerde. Onze samenvatting van hetgeen ter
zake gaande was, kan dienstig zijn geweest tot goed begrip
van de officieele gedachtenwisseling, maar 't door den mi-
nister van buitenlandsche zaken nu ontstoken licht heeft
toch op enkele punten een correctie aangebracht. Zal de be-
langstellende lezer deze al opgemerkt hebben, voor één punt
meenen wij onze voorstelling van zaken hier toch zelf te
moeten verbeteren, omdat het geen zaak van ondergeschikt
belang geldt. De indruk, dien wij verkregen en weergaven,
van de verhouding in de wereldproductie, was een verkeerde.
In het memorandum, door den Amerikaanschen gezant
toegevoegd aan zijn brief aan onzen minister van 7 Sep-
tember 1920, komt daaromtrent het volgende voor:

„Op het oogenblik toonen de beste schattingen welke te
verkrigen zijn aan, dat de Vereenigde Staten ongeveer 12
procent van den natuurlijke petroleumrijkdom der wereld
bezitten, terwijl aan den anderen kant zijn geregelde jaar-
lijksche behoeften bij benadering 70 pCt. bedragen van de
jaarlijksche wereldproductie. In een industrieel land zoals
de Vereenigde Staten, waar de afstand het transport moeilijk
maakt en de landbouw grootendeels afhankelijk is van ar-
beidsparende werktuigen, welke petroleumproducten benut-
ten, is een ruimere petroleumvoorziening onontbeerlijk“.

Dit citaat geeft veel duidelijker, dan wij 't ten vorige male
konden doen, het belang aan, dat de Ver. Staten reeds in
gewone tijden hebben bij een aandeel in de petroleum-
ontginning buiten hun eigen gebied. Hoewel de opgelegde
correspondentie over de betekenis van de petroleum onder
oorlogstoestanden niet rept, moet daarmee, bij het lezen
van alles wat in deze kwestie geschreven is of wordt, toch
ten volle rekening worden gehouden.

In de gepubliceerde correspondentie moet veel tusschen
de regels gelezen worden. Het is nog niet goed duidelijk,
waarom de Nederlandsche regering, voorstander van open-
deurpolitiek, in de Djambikwestie noch opendeur, noch
open kaart gespeeld heeft. Aangezien twee interpellaties
hierover in de Tweede Kamer aan de orde zijn, de Eerste
Kamer het wetsontwerp nog te behandelen krijgt, en in-
tusschen Noord-Amerika geenszins stil zit, zal onze regere-
ring nader alle gewenschte gelegenheden hebben om zich hier-
over duidelijk te verklaren.

Stoomvaart-Maatschappij „NEDERLAND“
AMSTERDAM.

PASSAGIERSDIENST

van Amsterdam via Southampton, Port-Said naar
SABANG, BELAWAN-DELI, SINGAPORE, BATAVIA.

De Standard Oil Company, van New Jersey, heeft eenige
vooraanstaande persoonlijkheden naar Nederland gezonden,
die trachten alsnog inwilliging te krijgen voor een concessie
van de helft der Djambiolievelden. Zij hoopt het wets-
ontwerp door de Eerste Kamer ter nieuwe behandeling aan
de Tweede Kamer te zien terugzenden.

Het streven, om de internationale vraag buiten de af-
doening der petroleumontginning van Djambi te houden,
keert zich nu tegen zichzelf. De internationale belangen
zijn juist zeer sterk naar den voorgrond gebracht. De
Djambizaak is tot een Amerikaansche-Engelsche kwestie
gemaakt, die vooruit dreigt Nederland in een toekomstigen
oorlog te betrekken, indien het niet buitengewone, scherp-
ziende en verziende staatsmanskunst weet te ontplooiën.
Afgezien hiervan, is de directe betekenis der goede oplos-
sing voor Nederland zelf uitgedrukt in het slot van den
brief van den Amerikaanschen gezant, den heer W. Phil-
lips, aan onzen minister van buitenlandsche zaken, van
22 April 1921, luidende:

„Gij zult ongetwijfeld niet vergeten, dat de Vereenigde
Staten in het verleden buitengewoon vriendschappelijk zijn
gewees tegenover Nederlandsche oliebelanghebbenden, maar
de mogelijkheid en zelfs de waarschijnlijkheid bestaat, dat
mijn regering het, met het oog op den tegenwoordigen to-
stand, onmogelijk zou achten hiernaede voort te gaan, tenzij
het Amerikaansch kapitaal in denzelfden geest 'tj de ont-
ginning van Nederlandsche petroleum zou worden ontzagen.“

Blank en zwart in Kongo.

De speciale correspondent te Brussel van de *Dépêche Col-
oniale* gaf een gedachtenwisseling weer, gevoerd in het
Conseil colonial ter zake van het regelen der instelling van
vereeningen van *secours mutuels* in Belgisch Kongo. Het
wetsontwerp sloot de inboorlingen en kleurlingen van de
vereeningen uit; eenige leden van den Koloniaal Raad
kwamen hier tegen op. Zij vroegen of het toelaatbaar is om
den blanke uitdrukkelijk tegenover den anders gekleurde
te plaatsen, dan ook of de uitsluiting „gens de couleur“
ook den Japanner of den halflood zou omvatten? De mi-
nister van koloniën, de heer Franck, sprak zich daarop te-
volle voor de tegenstelling uit. Hij beantwoordde de gestelde
vragen bevestigend: Zeker, zelde hij, gij weet evengoed
ik, dat de noodzakelijkheid bestaat om hen van de ver-
eeniging uit te sluiten. Ik begrijp zeer goed, dat men het
vermeden heeft een uitgesproken tegenstelling tusschen per-
sonen van 't blanke ras en gekleurden te scheppen in koloni-
ën, waar de assimilatie-politiek toegepast wordt. Maar die
politiek is de onze niet. Wij denken er niet over de inboor-
lingen met de blanken gelijk te stellen; wij zeggen hier-
daarentegen, dat zij zich te ontwikkelen hebben in hunne
omgeving, beheerscht door hunne gebruiken en zeden, en
deze te verbeteren en te vervolmaken. Laat ons dus niet
aarzelen om te erkennen, al ware het in een wettelijk voor-
schrift, dat in onze kolonie menschen zijn van 't blanke
ras en menschen van een andere kleur.

Indien de woorden van minister Franck zoo goed zijn
weergegeven, wil 't ons voorkomen, dat de conclusie niet
geheel strookt met de gegeven toelichting. Dat verschil ge-
maakt wordt tusschen graden van ontwikkeling is iets ge-
heel anders dan een tegenstelling naar de huidskleur.

Het inboorlingen-vraagstuk in Zuid-Afrika.

Bij gelegenheid van het jaarlijkse banket van de African
Society te Londen gaf de nieuwe voorzitter, lord Buxton,
eenige opmerkingen ten beste, waaraan het volgende is
ontleend.

Een levendige gisting is niet te ontkennen onder de in-
boorlingen van Zuid-Afrika. De oorlogsgevolgen doen zich
daar ook gevoelen. De economische levensvoorwaarden zijn
er moeilijker geworden. De eenvoudige man is zich zijner
waarde op politiek, sociaal en economisch gebied bewust
geworden voor de ontwikkeling van het land, maar ont-
beeft hij nieuwe wenschen gevormd voor zijn leven en zijner
ontwikkeling. Hij kan geen stem doen gelden in de politieke
vraagstukken, welke zijne belangen betreffen. Hij mist het
middel om zijne grieven te uiten en tot hun recht te kom-
men. Met uitzondering van de Kaaprovincie, is hij ten
volle buiten 't politieke leven gehouden. Hij ziet hoe 't land
kwistig wordt uitgegeven voor de opleiding van den blanke
terwijl hem slechts een karig deel wordt toegedacht, geens-
zins in verhouding tot zijn aandeel in de belastingen. In
de steden klaagt de inboorling over allertreurigste woning-
en gezondheidstoestanden. Hij voelt den druk van eene hem
ongunstig gestemde rassenjustitie.

Lord Buxton wijst den dreigenden toestand aan, doch hij
ziet er geen dadelijk gevaar in.

Men komt aan de rechtmatige wenschen reeds meer en
meer tegemoet. Zoo wordt door den steun, aan hun onder-
wijs gegeven, hunne ontwikkeling bevorderd en in 't ge-
spoor geleid. Er is reeds een inlandsch college geopend en
't voornemen bestaat, dit later tot een universiteit uit te
bouwen. De weetgierigen zullen daar de hoogste studien
kunnen voltooien, zonder in Amerika vaak valsche begrippen

ROTTERDAMSCH LLOYD
Directie: WM. RUYS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST
van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met
aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien
van draadloze telegrafie en onderwater-kloksignaal

N.V. ZUID-HOLLANDSCHE MANEGE (v.h. Manege Washington)

Theresiastraat 145 ingang Joh. Camphuisstr. DEN HAAG TEL. B. 1111

Moderne rijlessen - Paarden per uur en per maand
 Handel in Paarden Luxe Stands en Boxes
 Tonneaux beschikbaar
 Dir. J. W. v. d. GUN.

aan opdoen. Aan de positie der vrouw wordt bijzondere aandacht gewijd. De territoriale verdeeling, de grondpolitiek in verband met de rassen, vormen punten van overweging, waarbij er op gedacht wordt aan de inboorlingen even goed een stem te geven als aan de Europeanen. Maar bij den goeden wil mag 't niet blijven en er zijn andere vraagstukken, die zich voor oplossing aanmelden, en men de opkomende verlangens niet tot een werkelijk gevaar zien aangroeien. Zoo b.v. het zoo belangrijke problema der inlandse geschiedenissen in de groote stedelijke, mijn- of nijverheidscentra. Hiervoor berust alles nog op willekeur en dwang. De belastingregeling, waarbij de verhouding in de heffingen en in het gebruik van het opgebrachte geld, aan de ongelijkheid te toetsen is. Door een voorgestelde wet zullen de inboorlingen in hun zaken medezeggenschap krijgen; daarmee is men op den goeden weg. Maar lord Buxton zeide het generaal Smuts na, ook bij de inboorlingen, waarover zij nog geen stem hebben, moeten de Europeanen er op bedacht zijn, hen zoodanig te behandelen, dat hunne wenschen en verwachtingen naar eerlijke, berekenende opvatting bevrediging kunnen vinden.

Erste directe verbinding tusschen Noord-Amerika en Britsch-Indië.

In de laatste week van Maart kwam te Colombo de eerste van de Creole State, aan van een nieuwen door de Pacific Mail Steamship Company geopenden dienst. Met de Wolvins State en de Granite State, zal dit schip een geregelden maanddienst inzetten tusschen San Francisco, Honolulu, Manila, Saigon, Singapore, Colombo en Calcutta. Volgens the Times of India trok de Creole State zeer de aandacht in de haven van Colombo. Het is een van de grootste der thans varende schepen. Van de zes dekken zijn de vier bovenste uitsluitend voor reizigers bestemd. Vult de kamers de in te koop en mondbehoefden in tal van opzichten aan. Californische vruchten en groenten zijn doorlopend beschikbaar. Het type wordt als de mooiste bouw van een enig Amerikaansche werv beschouwd. De reis van Britsch-Indië naar Californië, voortgezet door de Vereenigde Staten en over den Atlantischen Oceaan, zal nu geregeld worden, dat Europa even spoedig te bereiken als bij een reis door 't Kanaal van Suez. Als bijzonderheid wordt aangeteekend, dat het voor den eerste keer is, dat directe inschrijving van Colombo naar de havens van de Pacific heeft plaats gevonden.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging: WERKKRACHTEN TEN BEHOEVE DER KOLONIËN.

Oost- en West-Indische werkgevers hier te lande worden uitgenoodigd om, wanneer in de vervulling van betrekkingen moet worden voorzien, hiervan mededeeling te doen aan het Informatiebureau der Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag.

DE ALGEMEENE VERGADERING. (Voorloopig bericht).

De Algemeene Vergadering der Vereeniging zal dit jaar in Rotterdam op 18 Juni e.k. worden gehouden; de agenda verschijnt in het volgend nummer. Het bestuur der afdeeling aldaar is er in geïnteresseerd aan de samenkomst een bijzondere aantrekkelijkheid te verleen. Het voornemen bestaat n.l. om, na afloop der vergadering, omstreeks 3½ ure, een boottocht door de Rotterdamse havens te maken op een tender van de Holland-Amerika lijn. Te dien einde zullen de leden zich begeven naar de Societeit Harmonie (Doelen), waar de vergadering plaats heeft, naar de Kon. Roei- en Zeilvereeniging „De Maas”, als plaats van de inscheping. Na de rondreis zal er gelegenheid bestaan tot het houden van een gemeenschappelijke maaltijd in de Officieren-

Societeit in het Park, tegen een bijdrage van f 6.— per couvert, exclusief wijn en andere dranken. Deelnemers aan dien maaltijd worden beleefd uitgenoodigd hiervan vóór 11 Juni e.k. kennis te geven aan den heer Mr. D. M. Meertens, secretaris van de afdeeling Rotterdam, Heemraadsingel 156.

Bij een dergelijk aantrekkelijk program kan elk woord tot opwekking achterwege blijven; het waarborgt een drukke opkomst der leden van Oost en West.

Van de Afdeeling 's-Gravenhage:

Wegens tijdelijke sluiting zal het kantoor der Afdeeling tot nader bericht gehouden worden Buijs Ballotstraat 15, van des morgens 10 tot des middags 1 uur.

De Secretaris,
J. A. SOETENS.

Van het Informatie-Bureau: (Heulstraat 17, Den Haag).

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN STAATSDIENST.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's lands dienst in Nederlandsch Oost-Indië, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging:

Ambtenaar bij de rechterlijke macht (Doctoren in de rechtswetenschap, die geslaagd zijn in het examen bedoeld bij art. 141, 2de lid, der Hooger-onderwijswet).

Ambtenaar bij den Bureaudienst (Doctoren in de rechtswetenschap).

Commissie-redacteur bij de departementen van algemeen bestuur of bij de algemeene secretarie.

Leeraar in de plant- en dierkunde.

Leeraren in de Nederlandsche taal.

Leeraren in het Duitsch.

Leeraren in het Fransch.

Leeraren in de wis- en natuurkunde.

Leeraren in het teekenen (akte M en G).

Leeraren in de Staatswetenschappen.

Leeraren in de Scheikunde, allen volledig bevoegd.

Civiel- of bouwkundige ingenieurs bij het middelbaar technisch onderwijs.

Werktuigkundige ingenieurs bij het middelbaar technisch onderwijs.

Gepensioneerde genie-officieren als leeraren in de bouwkundige vakken bij het middelbaar technisch onderwijs.

Leeraar met K bevoegdheid.

Gouvernements-arts bij den burgerlijken geneeskundigen dienst (voor vasten of tijdelijken dienst).

Tijdelijk gouvernements-arts bij den dienst der pestbestrijding.

Vrouwelijk gouvernements-arts bij den burgerlijken geneeskundigen dienst (schoolarts).

Psychiater bij het krankzinnigenwezen.

Apothekersbedienden (ongehuwd).

Analysten.

Verpleegster 1ste klasse bij den burgerlijken geneeskundigen dienst.

Verpleegster 1ste klasse bij het krankzinnigenwezen.

Verpleegster 1ste klasse voor de militaire hospitalen.

Verpleger voor de militaire hospitalen.

Veearts bij den burgerlijken veeartsenijkundigen dienst.

Candidaat-notaris bij de Wees- en Boedelkamers.

Waterhouwkundig ingenieur voor Waterkracht en Electriciteit.

Electrotechnisch ingenieur voor Waterkracht en Electriciteit.

Werktuigkundig ingenieur voor het baggerwezen.

Drukkerij Ten Hagen

Nobelstraat 20 .: Den Haag
Telef. Interc. 2793

Beleefde aanbeveling voor de levering van alle voorkomende Drukwerken als:

AANDEELEN	KANTOORBOEKEN
ADRESKAARTEN	KWITANTIËN
ADVIESKAARTEN	LABELS
BALBOEKJES	MAANDBLADEN
BESTEKKEN	MEMORANDUMS
BILJETTEN	MENU'S
BORDERELLEN	NOTA'S
BRIEFKAARTEN	OBLIGATIËN
BRIEFPAPIER	PROGRAMMA'S
BROCHURES	PRIJSCOURANTEN
CATALOGI	RECLAMEKAARTEN
CIRCULAIRES	REGISTERS
CONTRACTEN	REGLEMENTEN
CONVOCIATIES	REKENINGEN
DIPLOMA'S	SERVETTEN
DISSERTATIES	STATUTEN
EFFECTEN	STROOIBILJETTEN
ENVELOPPEN	TABELLEN
ETALAGEKAARTEN	TEKSTBOEKJES
ETIQUETTES	TIJDSCHRIFTEN
FACTUREN	VAKBLADEN
FORMULIEREN	WEEKBLADEN
INTEKENLIJSTEN	WERKSTATEN
INPAKPAPIER	WISSELS
JAARVERSLAGEN	ENZ. ENZ. ENZ.

SPECIALE INRICHTING VOOR

GOED OPENLIGGENDE

KANTOORBOEKEN

Firma AUG. SAVELKOUL
 Heerenkleding naar Maat
Indische Uitrustingen
 BATAVIA - BANDOENG - SEMARANG - SOERABAYA
 AMSTERDAM, Singel hoek Helligeweg.
 vraagt geïllustreerden Catalogus

WISBRUN & LIFFMANN
 Veenestraat 35-37 - Tel. 2593 - Den Haag
 DAMES MODEARTIKELEN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
 BALARTIKELEN.

Naamlooze Vennootschap
L. P. Smulders'
Meubelfabriek
Tolbrugstraat 11
BREDA

Behangerijen
Stoffeederijen
TAPIJTEN EN
GORDIJNEN

Vraagt de
echte Indische Langkatlampen
 bij de N.V. Firma A. ZWENNES
 BROUWERSGRACHT 5a en ZOUTMANSTRAAT 12a
 Tel. H. 1645. Tel. H. 7638
 Kinderwagens • Haarden • Kachels • Fornuizen
 Keuken-Uitrustingen.

OLYMPIA THEATER
 Prins Hendrikplein 3 • Tel. H. 9521
 Van 27 Mei tot 2 Juni een zeer goed
 Programma.
MIJN OFFICIEELE VROUW.
 Drama in 5 acten. Naar het zeer bekende werk
 van RICHARD HENRY SAVAGE.
Lapland. Journal.
 Natuur. Actueel.
Charlie hou je taal.
 Klucht in 2 act., in de Hoofdrol CHARLIE CHAPLIN.
Men ruwe Diamant.
 Wild-Westdrama in 2 acten.
 Dinsdag niet rooken. Zondag Matinee v. 2.30-5 u.

ATTENTIE! Leg dit nummer niet ter zijde, lees het en zend het daarna aan een Uwer kennissen die nog geen lid is als een aansporing om tot het lidmaatschap der Vereeniging „Oost & West“ toe te treden.

Wegens tijdelijk vertrek naar Indië,
ter bewoning aangeboden

hoogstens voor één jaar, tegen nader te bepalen prijs, een **GEMEUBILEERD BOVENHUIS** op goeden stand te Amsterdam.

Brieven fr. onder letters W. V. aan het Bureau van dit Blad, Nobelstraat 20, Den Haag. 87L

Civiel-ingenieur bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken.

Opzichter bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken.

Opzichter voor de landsgebouwen.

Teekenaar bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken.

Scheepsbouwkundig teekenaar.

Scheepmaker bij het marine-etablissement te Soerabaya.

Bouwkundig opzichter bij den dienst der zoutregie.

Ingenieur bij 's lands mijndiensten.

Bij den dienst der Staatsspoorwegen:

Civiel-ingenieur,

Werktuigkundig ingenieur,

Ingenieur voor het signaalwezen,

Gegradueerde ambtenaren,

Opzichter werkplaats voor afd. rijtuigbouw, smederij, instrumentmakerij, ververij, voertuiglichterij, draaierij,

Opzichter voor opnamen, aanleg en weg en werken.

Bij den dienst der Staatsspoorwegen (in tijdelijken dienst):

Beheerder van groote stations,

Onderbeheerder van groote stations,

Treindienstleider,

Technicus voor electro-zwakstroom.

Scheikundig ingenieur ten behoeve van 's Lands mijndiensten.

Scheepsbouwkundig ingenieur bij het marine-etablissement te Soerabaya.

Bij den post-, telegraaf- en telefoondienst:

Electro-technisch ingenieur,

Electro-technisch ambtenaar 1ste klasse,

Electro-technisch ambtenaar 2de klasse,

Adspirant-electro-technisch ambtenaar,

Telegraafopzichters 1ste en 2de klasse,

Telefoonopzichters 1ste en 2de klasse,

Instrumentmaker 1ste klasse,

Instrumentmaker 2de klasse,

Radio-technisch ambtenaar 2de klasse,

Adspirant-radio-technisch ambtenaar,

Radio-telegrafisten.

Onderwijzer bij het openbaar lager onderwijs.

Onderwijzer met de hoofdkante en lagere akte wiskunde voor het meer uitgebreid lager onderwijs.

Onderwijzer bij het landbouwonderwijs.

Gouvernements-accountant.

Bij de algemeene politie:

Commissaris van politie 2de klasse,

Politieopziener 2de klasse,

Adspirant politieopziener,

Hoofdagent.

3de officieren en leerling-werktuigkundigen bij de Gouvernements-marine in Nederlandsch-Indië.

Zij, die voor uitzending tot een dezer betrekkingen in Nederlandsch Oost-Indië in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot de 9de afdeling B van het Ministerie van Koloniën.

Nederlandsche Staatscourant
 van 2 Mei 1921, No. 84.

Mutaties van 18 tot 25 Mei 1921.

Nieuwe Leden.

Gust. Thym, Districts Secretaris Ephrata Cottica, Suriname, f 5.

M. A. Jabbar, Onderwijzer, Paramaribo Bus 34, f 5.

J. K. Koops Dekker, Den Haag, Vivienstraat 6, f 5.

G. F. van Busseck, Technisch Ambtenaar P. T. en T. O.-I., Amsterdam, de Clercqstraat 90, f 5.

A. C. Deenik, Adj.-Inspecteur Inl. Ond. O.-I., Rotterdam, Schiebroucksche laan 55, f 5.

Koninklijke West-Indische Maildienst
Amsterdam

Passagiersdienst

naar en van SURINAME en CURAÇAO, Br. Guiana, Trinidad, Venezuela, Columbië, Centraal Amerika, Haïti.

LENSVELT NICOLA
Den Haag Holland
Beschuit en Roggebrood
voor export.

Mej. W. P. Bär, Gediplomeerd Verpleegster O.-I., Amsterdam, Keizersgracht 330, f 5.

G. Buys Czn., Scheveningen, Frankenstraat 28, f 5.

W. Rehbock, Amsterdam, Heeregracht 470, f 5.

J. F. Schmöle, Landbouwkundig Ingenieur Medan, Soerabaja, Kerahstraat 115, f 5.

A. van Rhijn (Leerling Landbouwschool), Deventer, Dornineestraat, f 2.50.

Afschrijven.

W. J. Slooff, Onderwijzer O.-I., Soemenep.

D. A. F. Brautigam, Ond-Resident, Bandoeng.

Adresveranderingen.

B. L. Stibbe, Leerling Landbouwschool, Deventer, van: Brinkgreverweg 11 naar: Kleine Overstraat 27.

R. M. Singgih, Leerling Landbouwschool, Deventer, van: Kleine Overstraat 27 naar: Papestraat 93.

Mevrouw van Bylevelt, van: Den Haag, Hotel de Zalm naar: Laren, Oosteinde 820.

G. P. A. Renaud, van: Hannover, Geibelstrasse 67, naar: Den Haag, Waldeck Pymontkade 194.

J. C. E. van Deventer, van: Teteringen, Zandberglaan 22, naar: Amersfoort, J. van Oldenbarneveldlaan 18, f 5.

Pl. Slikkerveer Izn., van: Rotterdam, Varkenoordsche dijk 72, naar: Probolinggo, Hotel Busch, f 5.

H. E. Steinmetz, van: Mentone (Frankrijk), Pension Marina, naar: Genève, Poste Restante.

P. Reinking, van: Kediri, p/a. L. Reinking, naar: Anthon, Olfantstraat.

R. Loman, van: Zeist, Boschlaan 22, naar: Utrecht, Prins Hendriklaan 39.

Mej. A. C. M. Joncquière, Nijmegen, van: Van Welderenstraat 77, naar: van Broeckhuysenstraat 29.

Dr. J. P. Blom van Geel, Arts, Utrecht, van: Kromme Nieuwe Gracht 17a naar: Obrechtstraat 24.

G. de Bruin, Maj. O.-I. b. d., van: Velp, Frederikstraat A. 565 (voorloopig), naar: Doesburg, Roggestraat, p/a. Dames van Overen, f 5.

Dr. H. Muller, H. M. Gezant te Bucarest, van: Bucarest naar: Den Haag, Beznidenhout 273.

L. Baron van Heeckeren tot Wallien, Den Haag, Laan van Meerdervoort, van: 327 naar: 507.

Dames M. C. en C. van Eeghen, van: Amsterdam, Sarphatikade 12, naar: Oosterbeek, Pietersberg, f 5.

Mej. A. L. van Heeckeren, Onderwijzeres O.-I., van: Rotterdam, Rochussenstraat 197 naar: Weltevreden, Dep. van Onderwijs, f 5.

Ik legateer aan de Vereeniging „Oost en West“, gevestigd te 's-Gravenhage en goedgekeurd bij verschillende Koninklijke Besluiten, de Somma van

De ondergeteekende,

Naam.

Woonplaats.

Desverkiezend voege men hierbij: Vrij van alle kosten en rechten, ook van het recht van successie.

KUNSTINSTITUUT

De Scheveningsche Muziekschool

Dir. JOSEPHINE WINTER

Keizerstraat 23 • Scheveningen

G. KERNER & Co.
Opgericht 1890 te Soerabaya.
STATIONSWEG 78 DEN HAAG
Specialiteit in Indische Uitrustingen
Filialen te Batavia en Soerabaya
ALLE LEVERINGEN ONDER GARANTIE.

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL
Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155
Filiaal: 'S-GRAVENHAGE Noordwal 4, Tel. 2461
Filiaal: ARNHEM Eusebiusb. singel 1a, Tel. 185

Vereeniging „OOST en WEST”.
HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die gratis hulp wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie. Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstreckende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot oeeeren, Koffiedrinken en dineeren, tegen zeer billijke tarieven. Aanvragen te richten aan den heer J. C. HIETINK, Directeur.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248.

* Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- 2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 - 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 - 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FOREMAN. Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
 - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (2de verb. druk.) Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- d. Emancipatie-Toespraak door TH. A. C. COMVALIUS. Prijs: 1 ex. f 0.25, porto f 0.04.

N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.
Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer A. J. GOOSZEN, Solo, residentie Soerakarta, Java.

Afdeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau Laan van Meerdervoort 187, zijn van 10—12 en van 2—4 uur (uitgezonderd Zaterdagsmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

Muziek- en Zanglessen.	Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
Tekken- en Schilderlessen.	Dame als Hoofd — of Hulp in de huishouding.
Lessen in Moderne Talen.	Kinderjuffrouw in Indië.
Fransche-, Duitsche-, Engelsche- en Italiaansche Conversatiellessen.	Indische Massage en Manicure, uitsluitend voor Dames en Kinderen.
Opleiding admmissie examen H.B.S. en Gymnasium.	Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.
Schrijf-, Type- en Vertaalwerk.	

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, Bujs Ballotstraat 15.

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de Opvoeding van kinderen, omtrent Hotels, Pensions, Inrichting, Medische Hulp, Onderwijs, enz.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Indische talen, Staats- en Strafrecht.

- A. H. J. G. WALBEEHM, Hooge Rijnwijk 55, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
- Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoeresch. — Javaansch. — Maleisch.
- S. TAGOR, Inl. Veearts, Korte Jansstraat 19, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.
- J. J. F. SCHREUEL, Gepens. Assist.-Resid., Vogelkerksstraat 1, Den Haag. — Maleische taal- en letterk.
- A. H. JANSEN, Hamersstraat 25, Bussum. — Maleisch (gramatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
- Mr. F. C. L. MELJER, Hoogeweg 56, Zantvoort. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvorder. — Alg. Ind. vraagstuk.
- H. J. VERMEER, 1e v. d. Boschstraat 91, Den Haag. — De Maleische omgangstaal voor de praktijk.
- LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

COMPLETE MEUBILEERING BEHANGERIJ
Centraal Meubelmagazijn
= „DUINOORD” =
Reinkenstraat 25 DEN HAAG Tel. H. 2624

STOFFEERDERIJ MEUBELMAKERIJ

De Haagsche Broodfabriek
„Cheario”
Fabriek en Kantoor:
Bilderdijkstraat 139
LUXEBROOD- EN BESCHUITFABRIEK
met speciale afdeling
BANKETBAKKERIJ.

De Haagsche Broodfabriek heeft in ALLE deelen van de stad EIGEN WINKELS.

Zij staat sedert 1909 voortdurend onder contrôle van het Station voor Maalderij en Bakkerij te Wageningen.

VLEUGELS, PIANO'S KUNSTSPELPIANO'S
— ORGELS —
REPARATIE - STEMMEN - RUILEN
Speciale Inrichting voor het gereedmaken voor de TROPEN
GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG
BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

Leverancier van H. M. de Koningin.

Maison de Bonneterie

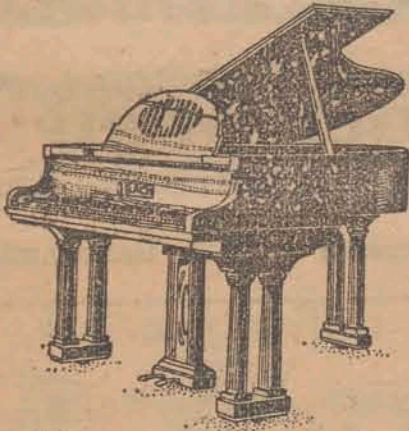

Leverancier van H. M. de Koningin.

DEN HAAG, Buitenhof-Groenmarkt.

AMSTERDAM, Kalverstraat-Rokkebaan.

Grootst gesorteerde Magazijnen van Elegante Dames- en Kinderconfectie.

Wereldmerk IBACH.

L. C. JACOBI

's-GRAVENHAGE SOERABAYA

Regentesselaan 123, Tel. H. 1403

Wendt U voor

**Koop, Huurkoop, Verhuur
Inruilen, Repareeren, Stemmen
Transport**

tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het
meest bekende adres.

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.

J. P. C. NICOLAI & ZONNEN

HOF-KLEEDERMAKERS

Kanaalstraat 2 Telef. H. 3166

's-GRAVENHAGE

Hof-, Rijks- en Gemeentelieferanciers

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN”
Directie: Prins Hendrikade 145, AMSTERDAM

Holland-Nederlandsch-Indië
Vice-Versa

Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
AMSTERDAM-ROTTERDAM.

Zeebaboe's en Jongens

beschikbaar.

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”

Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij

Geregelde mail-, passagiers- en
vrachtgoederendienst

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indië
Archipel, in verbinding met Singapore, Penang
Australië.

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar
de Directie te Amsterdam en te Batavia.

HAAGSCHE MANUFACTUURHANDEL

voorheen VAN HOUTEN & Co.

Oudste en Soliedste Adres Oppericht Anno 1781

Groote Markt 4 DEN HAAG, Tel. 1974 Laan 2-4

Manufacturen
Witte Goederen
Karpetten
Loopers
Ledikanten

Bedden
Dekens
Matrassen
Vitrages
Gordijnen

Groote sortering Slaapkamer-Ameublementen

A. SCHRÖDER & Co. Groenmarkt.

Zeer groote en fraaie keuze

Voile Blouses
Peignoirs

Frotté Japonnen

in de modernste kleuren.

Modemagazijnen

van Bommel

Vlamingstraat 8-10

Prins Hendrikstraat 98-106

SPECIALITEIT

Handschoenen

N.V. Brood- en Beschuitfabriek

„DE OUDE VETTE HEN”

DEN HAAG

bij het Stadhuis

Alle soorten Brood, Beschuit,
Banket, enz.

Lunchroom - Tea-Concert

Instituut LAURILLARD

OPLEIDING voor verschillende
examens en ambten, zooals Staatsexamen
inrichting M. O., Staathuisbewaarder
M. O., Gemeente-administratie,
Boekhouden. De opleid. geschiedt
ook schriftelijk in Nederland en
Koloniën met zeer goede resultaten.
Prospectus en lijsten met namen en
adressen van zeshonderd en
veertig geslaagden worden op
aanvraag gratis toegezonden door
Mr. Dr. I. J. M. LAURILLARD.

Oranjeplein 102 - Den Haag

Telefoon 6225

P. B. VAN MOORSEL & Co

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Terenstraat 5-9 - Telefoon 2998 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het meubeleeren en stoffeeren van woningen

Holland-Canada Hypotheekbank

's-Gravenhage - Winnipeg

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage; J. G. COSTER te Winnipeg

Drukkerij ten Hagen

levert tegen billijken prijs drukwerk dat aan bijzondere eischen voldoet.